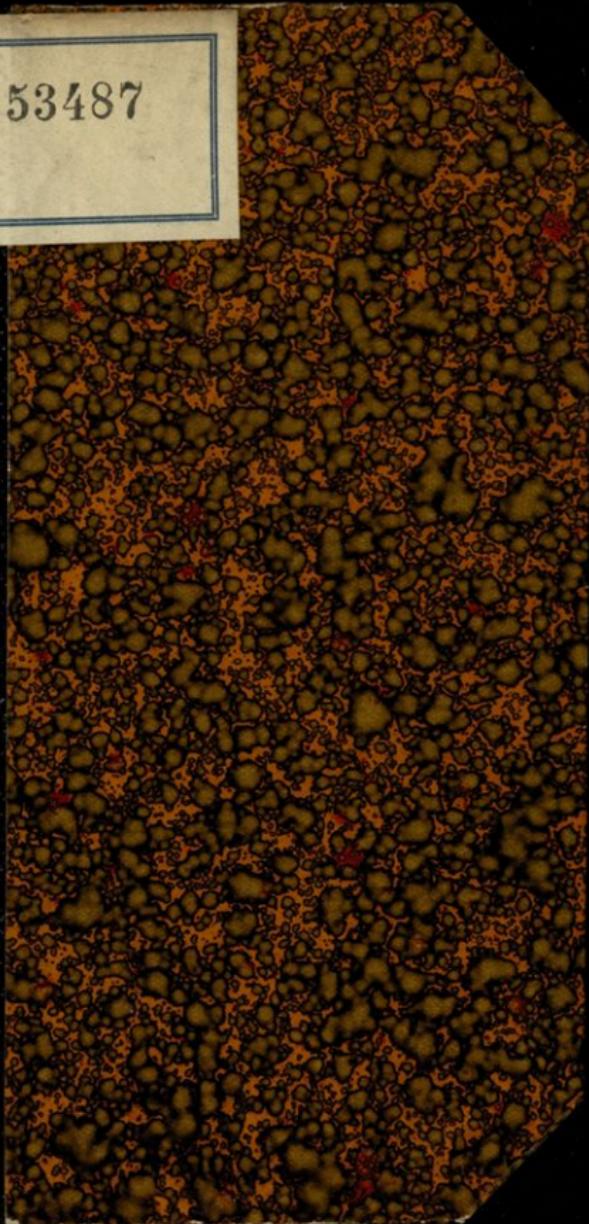
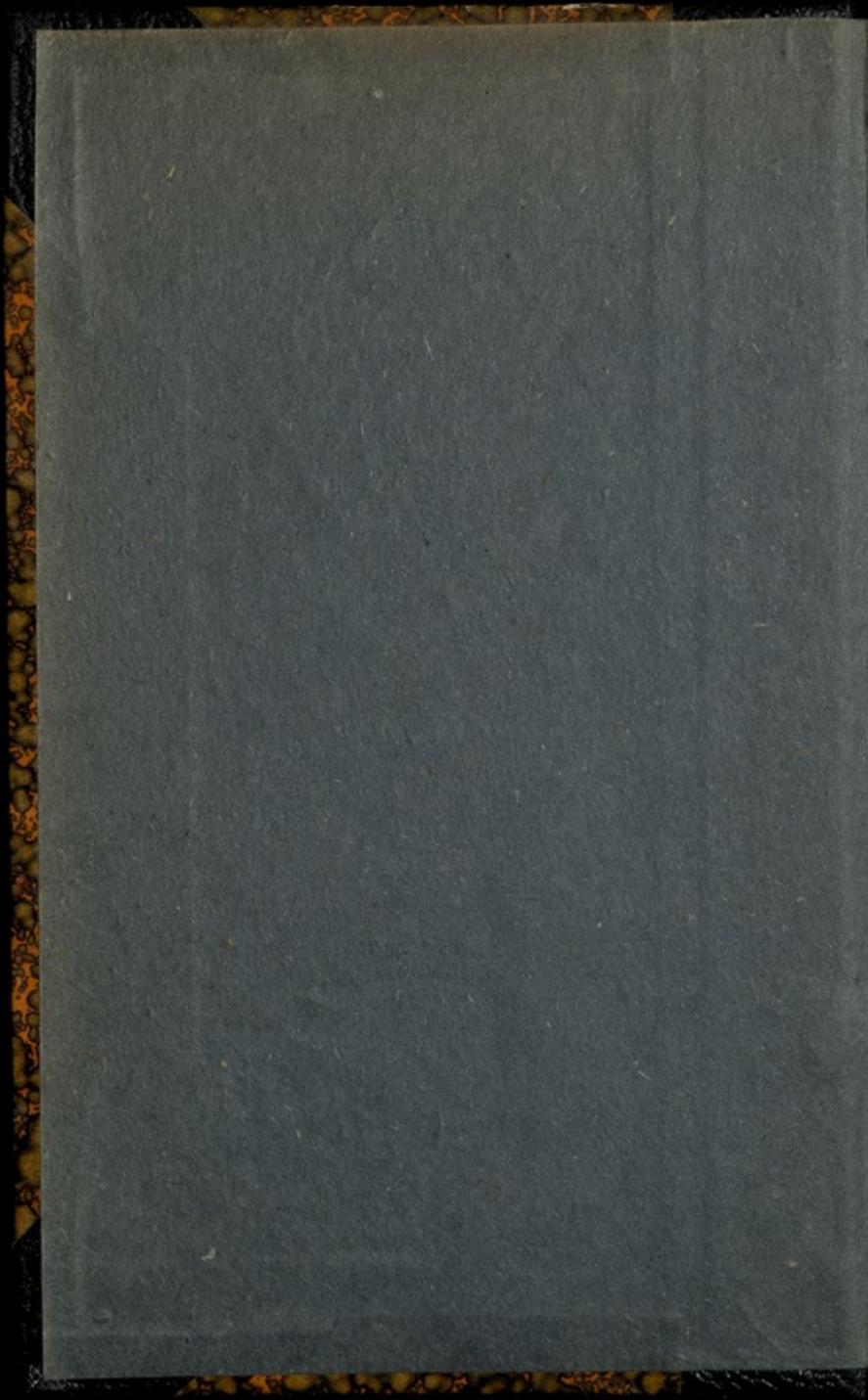
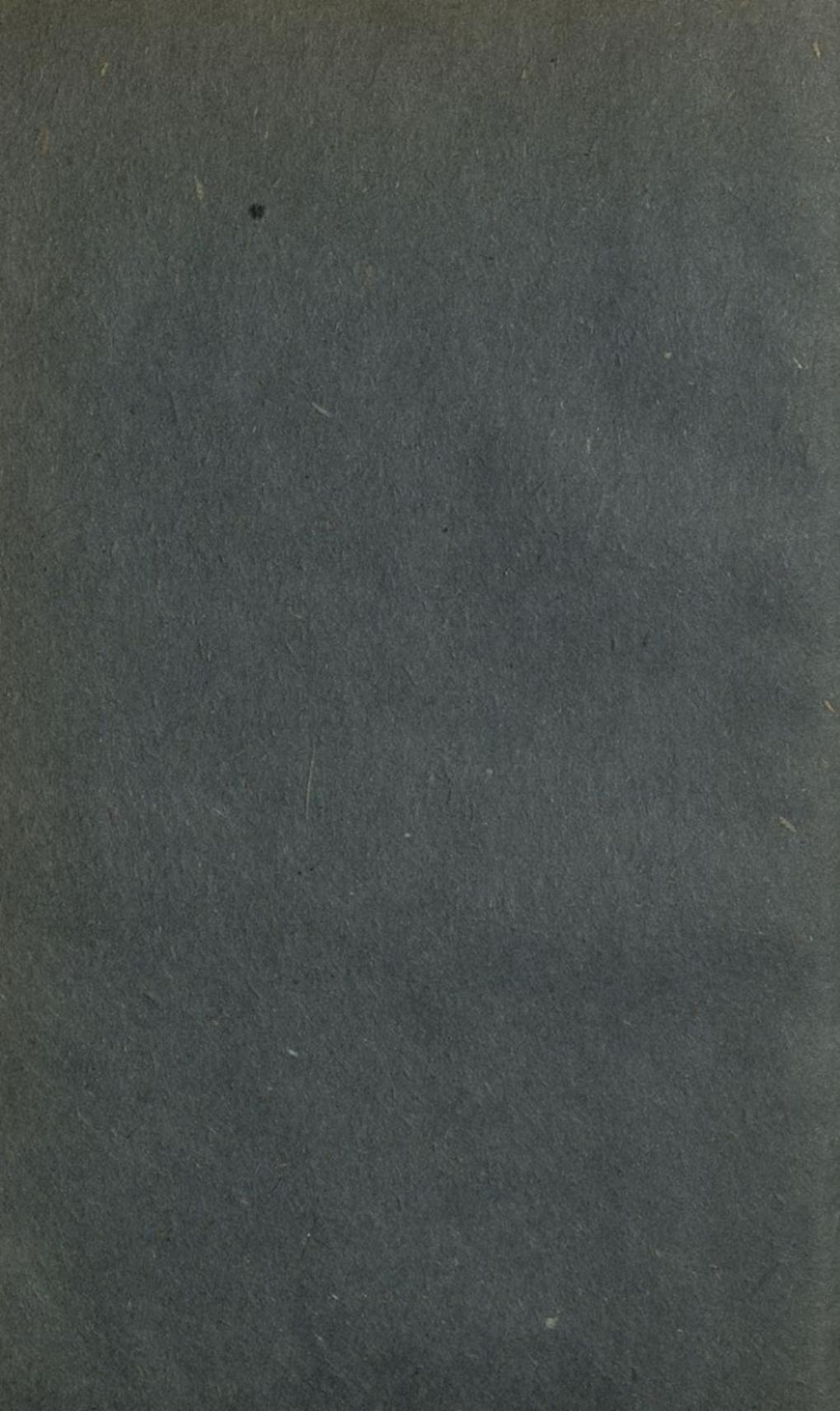

53487

JAK. ŠTOKA:

MOČ UNIFORME

burka s petjem v treh dejanjih.

Vglasbil :

H. O. VOGRič.

53487

Vse pravice pridržane.

Brez pisateljevega dovoljenja se igre ne sme vprizoriti.

Prepisovanje vlog je prepovedano.

Orkestralna partitura s klavirskim izvlečkom se dobiva
pri pisatelju **JAK. ŠTOKA Trst, ulica Galatti št. 18.**

0300502 41

V TRSTU 1909.

Izdal in založil pisatelj JAK. ŠTOKA.

Tiskala tiskarna „Edinost“.

OSEBE :

PAVEL CVIREN, krojač.

AGATA, njegova žena.

MILEK, krojaški pomagač.

ŽIGON, lovec.

MAJER, agent.

JELENC, župan.

KOŽUH,

SLAK,

TRČEK,

PEČKA,

EKSEKUTOR.

JERNEJ, hlapec.

LIZA,

JERA,

kmetje in

občinski

svetovalci

dekli.

I. in II. dejanje se vrši v Cvirnovem stanovanju,

III. pa v občinski sobi.

OSERE

PAMEL CAREN, klojag

AGATA, uigroa gura

MILK, kriska bohag

ZIGON, joze

MATIS, aben

ETIENNE, tihnu

KOZIN

STAK, meneh in

TRICK, ophuske

PECKA, zelodajce

EKSERKUTOR

TERNET, nipesce

TZA,

GERI,

I. in II. dejave se ati a vlysovem elgauvanju

III. by a dddimai sepi

I. DEJANJE.

Navadna krojaška delavnica. — Vrata na levo v kuhinjo, na desno v sobo, vhod na sredi.

(Na sredi miza za likanje in rezanje, na desni v ospredju šivalni stroj, nekaj stolov in ščetka, drugo krojaško orodje. V ozadju na desni obešalo, na katerem visi par jopičev in par hlač. Na drugi strani je stenska ura. V sobi nered in razni suknjeni odrezki na tleh).

Orkestralna partitura štev. 1.

I. PRIZOR.

(Ko se dvigne zastor, je **Milek** na odru s hlačami v rokah, ki jih ogleduje).

Orkestralna partitura štev. 2.

Milek. (Uvodna pesem).

Sem krojač,
sem rezač,
mojstra Cvirna
pomagač.
Mi krojači
smo laskači,
vsem ljudem se
klanjamo.
Zviti bolj ko
vsi kolači,
vse pri fraku
imamo.

Mojster Cviren
pa je miren,
kakor zajček
vam je plah.
Žena piha,
ga udriha,
z metlo mu
otresa prah.
Moja Lizka
vedno piska:
„Kdaj pa bova
midva par?“

Vsak si išče
prej ognjišče ;
to je vendar
glavna stvar.
Mojstrov znoj
goni stroj,
ki ropoče,
da je joj !
Agata,
ta pa ta
mojstra Cvirna
le lasa.
Mu prepeva,
ga ošteva,
vse prenaša
vboga reva.
Mojster skače,
mojster plače,
ker mu ona
nosi hlače.
Sem krojač,
sem rezač,
mojstra Cvirna
pomagač.

Milek. Hlače so torej gotove, ampak glavna stvar bo manjkala — gumbov ni nikjer. Že zjutraj sem vse prevrgel in preiskal, gumbov pa le ni. (Odloži hlače in išče gumb). Kam vraga so neki prišli ti šmentani gumbi! Miši in podgane jih vendar niso zgrizle in požrle! (Išče) E, pri takem lepem redu, kakor je pri nas, bi morali biti gumbi vsaj tako veliki kakor hlebi, če bi se hotelo katerega najti!

II. PRIZOR.

Milek, Žigon.

Žigon. (Skozi srednja vrata jezno) Ti, Milek, kaj je z mojo jopo? Kje je mojster?

Milek. Mojster je že, jopa pa bo!

Žigon. O vem, da je mojster, ali jope ni in je menda ne bo.

Milek. Bo, bo, nič ne skrbite.

Žigon. Kdaj? O svetem nikoli! Že dva meseca je, kar sem vam izročil blago in plačal sem tudi; to je že preveč! To se pravi, imeti človeka za norca! (Hoče iti).

Milek. Kam pa tako naglo? Počajkate malo, sedite! Zvečer, čez eno uro bo jopa gotova. Kaj, pojdate za botra, ne?

Žigon. Vižga, kaj pa tebi mar, kam jaz pojdem ?

Milek. Kaj mi bo mar, ampak tako vprašam.

Kaj pa pravijo zajci letos ?

Žigon. Pravijo, da so letos neumnejši kakor lani.

Milek. Kako to ?

Žigon. Pojdi jih prašat. Jaz se nisem prišel sem razgovarjat o zajcih, ampak prišel sem po svojo jopo.

Milek. Ne moremo vsemu kaj, dela je vsak dan več.

Žigon. Ali pa vsak dan manj, in če pojde tako naprej, vam sploh ne bo treba nič več šivati.

Milek. Zakaj ne ?

Žigon. Ker ne boste imeli komu.

Milek. Brez obleke vendor ne boste hodili okrog.

Žigon. (Sede) Tega ne, pa šivali nam bodo drugi, točnejši in zanesljivejši krojači. Sicer pa se mi zdi, da tvoja gospodinja preveč šiva in preveč zaliva. (Pokaže, da pije).

Milek. O ne, ona nikoli ne šiva.

Žigon. S šivanko ne, pa z jezikom ; mene vse to kratkomalo nič ne briga, da pa je postala taka, je kriv sam. Zakaj je dal vajeti iz rok ? Tvoj gospodar je

čenča, čenča! Prej, dokler je bil še samec, dvigal je glavo kakor petelin! Buzarona! Kako je hodil oblečen! Vedno vržinko v ustih, ob nedeljah pa celo s palčico pod pazduho! In sedaj? No, prav mu je! Zakaj jej je dal hlače?

Milek. Kdo jej je dal hlače?

Žigon. Tvoj mojster!

Milek. Kaj hočete, krojač ima vedno več hlač, ene ji je lahko dal.

Žigon. In zdaj jih nosi! Ali mož naj bo mož, žena pa žena! Mož mora biti glava, pametna glava! Žena pa mora biti pridna in varčna, ali ni res?

Milek. Jaz pravzaprav ne vem tega, ker nisem imel še nikoli žene.

Žigon. Boš že videl, kadar jo dobiš. Mož mora skrbeti za vse; žena pa je kakor kolo. Če kolo mažeš, teče rado, če pa ne, se ustavlja in škripa.

Milek. Ne, škripa?!

Žigon. Pa še kako! Ali pri meni ne. Vidiš, jaz imam že drugo ženo, pa še nobena ni zaškripala.

Milek. Najbrž ni imela nobena zob.

Žigon. Pa še kakšne zobe sta imeli, ali po-kazali mi jih nista nikoli.

Milek. Potem pa ste jih moral mazati, da se je vse cedilo.

Žigon. Skrbel sem vedno, da ni bilo pomanjkanja, zapravljal in pijančeval nisem nikoli in gospodar sem hotel biti vedno le jaz.

Milek. Pri mojem mojstru je pa vse narobe in vkljub temu, da jej mož dovoli vse, včasih ona tako škripa in cvili, da človeka kar trebuh boli.

Žigon. Tukaj bi moral mojster takoj zavoriti.

Milek. Kako zavoriti?

Žigon. Reči bi jej moral kakor mejaš mejašu: do tu smeš, dalje pa ne! — Štop nazaj! Drugače se mu zgodi kakor lesici, ko je prišel jež v njen brlog.

Milek. Pametno znate govoriti.

Žigon. (Ga potreplja po rami.) E, dragi moj, predno boš ti toliko sveta videl in toliko poskusil, kolikor jaz, boš moral še dosti kruha zmleti! (Vstane). Zdaj pa grem; ali zvečer, če ne najdem jope doma, zapomni si dobro, pridem sem in najprej vzamem meter in te ž njim tako namažem, da boš pisan in vaša krojačnica me ne vidi nikdar več! Tako povej mojstru. Bog! (Odide jezno skozi srednja vrata).

Milek. Nič se ne bojte!

III. PRIZOR.

Milek sam.

Milek. Ta pa zna! (Premišljuje). Zdaj me je pa tako zmešal, da sam ne vem, ali bi vzel Lizo ali ne? Kaj bi storil? Čakaj, Milek, boš pa gumbe vprašal. (Dela, kakor bi štel gumbe na svoji bluzi). Jo vzamem, je ne vzamem i.t.d. (Ko pride do zadnjega gumba, reče): Je ne vzamem! Gumbi mi pravijo, da ne, ampak tu notri (pokaže na srce) mi pravi: **da**. E, srce je vedno pametnejše od gumbov. Vzamem jo torej! Zakaj pa je ne bi vzel? Saj me je Žigon lepo naučil, če bo škripala, jo bom pa mazal. Torej, Lizo vzamem! E vsi škorpijoni! Če se pa spomnim svojega mojstra in njegove žene — ne, nič ne bo! Milek, štop nazaj! (Na srednja vrata nekdo trka). To pa mora biti gotovo kak gospod, ker pri nas se navadno ne trka, ampak buta! (Trkanje). Naprej!

IV. PRIZOR.

Milek, Majer.

(Majer v dostojni potni obleki, s kovčegom in dežnikom. Vse njegovo obnašanje je prisiljeno; govorí naglo, ko vstopi, se odkrije in priklanja).

Majer. Prosim, ali mi je čast govoriti z gospodom mojstrom? (Oba se komično priklanjata).

Milek. Ne, jaz nisem mojster, sem še-le pomagač, skoraj delavec, ampak, če kaj potrebujete, gospod, znam umeriti in urezati vsako obleko. Če želite — (mu hoče umeriti obleko).

Majer. Ne, ne, jaz bi rad govoril z mojstrom.
Ali je doma, prosim?

Milek. Seveda je, tu, (pokaže v kuhinjo) kuha večerjo — hočem reči, večerja v kuhinji. Če želite, pokličem ga takoj.

Majer. O le pustite, malo že lahko počakam, naj le povečerja.

Milek. Je že povečerjal, je. (K vratom na levo) Mojster! Pojdite sem!

Majer. Pustite, saj se ne mudi tako. Kako pa z obrtnijo? Ali imate veliko dela?

Milek. Dela čez glavo!

Majer. Kak stroj pa imate? To je še stari sistem.

Milek. Mojster, mojster! (Gre v kuhinjo).

V. PRIZOR.

Orkestralna partitura št. 3.

Majer sam. (Kuplet) :

I.

Praktično živeti,
to je glavna stvar.
Za denar skrbeti,
to je meni mar,
Pa če kdo mi reče :
„si goljuf, slepar!“
To me nič ne speče,
da je le denar.
Samo za denar,
teče jezik moj
ko šivalni stroj!

III.

Žida in komarja,
nihče ne trpi.
Če pa treba d'narja,
k židu vse drvi.
Čifut rad posluži —
kaj to njemu mar?
Da le kaj zasluzi,
da je le denar.
Samo za denar
teče jezik moj
ko šivalni stroj!

II.

Svet me obrekuje,
pravi mi čifut;
kar pa je najhuje,
daje mi klofut.
Žid pa ni kozliček,
kaj to njemu mar?
da je le dobiček,
da je le denar.
Samo za denar
teče jezik moj
ko šivalni stroj!

IV.

Kakor bolje kaže
Jajteles stori.
Zraven pa se laže,
da se vse kadi.
Žid sem vedno isti :
Lah, Madjar, German.
Če mi bolj koristi,
sem celo Slovan!
Samo za denar
teče jezik moj
ko šivalni stroj!

VI. PRIZOR.

Prejšnji, Cviren in Milek.

(Cviren vstopi, je brez jope, ima nekoliko privihane rokave in kuhavnico v roki. Ko zagleda Majerja, zazene kuhavnico v stran in si odvihuje rokave za hrbtom).

Milek. Ta-le gospod želi govoriti z vami.

Majer. (Se priklanja) Dober dan želim, gospod mojster! Klanjam se!

Cviren. (Stopa naprej in se klanja) Oprostite,
gospod, oblečen sem po domače —
saj veste, kadar je človek doma —

Majer. O prosim, prosim, doma ljubimo vsi
udobnost, nikar se ne ženirajte. (Mu da
svojo vizitko, govori naglo) Jaz sem
Rudolf Majer, zastopnik velike tvrdke
in tovarne šivalnih strojev bratov Adler
na Dunaju. Naša tvrdka je znana po
vsem svetu. Svoje filijalke ima v Parizu,
Moskvi, Berlinu, Budimpešti, Milanu, Bo-
lonji, Ljubljani, v Trstu, potem v Ameriki,
Aziji, celo v Afriki, sploh po vsem svetu !
Tvrđka Adler izdeluje najmodernejše,
solidne, trpežne in lahke stroje, katere z
vso luhkoto goni vsak petleten otrok.

Cviren. Že vem, kaj mislite, ali za letos ne bo
nič, moj šivalni stroj je še v dobrem stanu.

Majer. Kaj, to imenujete vi šivalni stroj ?
Saj ni vreden pet grošev ! Da bi videli
naše stroje !

Cviren. Verujem, verujem, gospod, ampak
kakor pravim, za sedaj ne.

Majer. Jaz pa vem, da boste naročili če ne
dva pa vsaj enega, gospod mojster.
Poglejte katalog ! (Mu kaže katalog)
Ta-le na primer, to vam je stroj ! Ta
vam teče brez vsacega ropota.

Mil. [Za-se] Moj mojster je že navajen na ropot.

Cviren. Vse dobro, vse lepo, gospod, ali jaz stroja sedaj ne potrebujem.

Majer. Kaj ne potrebujete, gospod mojster!

V teh modernih časih pač ne boste držali v svoji lepi delavnici tega starega kolovrata, ki vam ogluša vso hišo.

Cviren. Oprostite, gospod Malnar.

Majer. Prosim Majer.

Cviren. Torej gospod Majer, kakor sem rekel, za sedaj ne, pridite pozneje.

Majer. Gospod mojster! Morda imate kaj pomislekov zaradi plačila? O kar se tiče tega, vam ni treba prav nič skrbeti, saj vam ne bo treba niti plačati. Poglejte, prvi obrok je dvajset kron in potem deset kron na mesec. Torej tega-le, kaj ne? Številka tri, ta je najpripravnejši za vas, gospod mojster. Teče tako na tiho, da se sliši celo miš!

Milek. Čujte, gospod Malar.

Majer. Majer, Majer, prosim!

Milek. Dobro, Majer, ali je treba ta stroj tudi mazati?

Majer. (Ga potreplja po rami) Dragi mladenci, vsak stroj, vsako kolo je treba mazati, drugače škripa in cvili. (Vzame iz žepa beležko).

Milek. (Za se) Prav je rekел Žigon ; jaz torej
Lize ne vzamem. Kdo bo mazal !

Majer. Torej tega-le, številko tri, „Luksus“
imenovan. Ta stroj vas stane franko
postaja Podloga sto in dvajset kron.
(Piše s svinčnikom) Prvi obrok dvajset
kron in ostalih sto kron v mesečnih
obrokih po deset kron. Prosim vaše
cenjeno ime, gospod mojster.

Cviren. Pridite vsaj jutri, gospod Majer.

Majer. Gospod mojster, meni verujte, naro-
čite stroj takoj, ker jaz bom jutri že v
Gorici, morda celo v Ljubljani ali na Du-
naju ! Prosim še enkrat vaše častito ime ?

Cviren. Torej na vsak način hočete, da —

Majer. To se razume, saj jaz delam za vaše
dobro.

Cviren. (Pokaže na svoj stroj). Kaj pa bo s
tem strojem ?

Majer. Tega lahko prodaste kakemu malemu
krojaču za dober denar, saj stroj je še
dober — meni verujte, torej vaše cenjeno
ime, gospod mojster ? (Hoče pisati).

Cviren. Moje ime — hm — moje ime, (se
počeše za uho) — Pavel Cviren iz Pod-
loge hišna številka 19.

Majer. (Sede k mizi in piše). Pavel Cviren
iz Podlage hišna številka 19. Dobro !

(Čita) Jaz podpisani Pavel Cviren, krojaški mojster iz Podloge hišna številka 19, naročam stroj —

Milek. Lukež številka tri.

Majer. „Luksus“ prosim, številka tri za ceno stodvajset kron. Na račun dvajset kron in ostanek v mesečnih obrokih po deset kron. Prosim, blagovolite podpisati

Cviren. Malo predrag je, napravite za sto kron.

Majer. Te stroje prodajamo navadno po 140 do 200 kron. Meni verujte, gospod mojster, moja častna beseda !

Cviren. Niti deset kron ne odbijete ?

Majer. Ne morem, verujte mi, gospod mojster, je „Luksus“ številka tri. Jaz vam dam stroj tudi za 90, 80, 50, 30 kron, pa nočem, to ni za vas, meni verujte gospod mojster. (Mu da svinčnik). Prosim, podpišite !

Cviren. (Vzame svinčnik in se zopet popraska za uho) Hm — (hoče že podpisati, takoj pa se spomni na svojo ženo, češ, kaj pa ona poreče, če zve, da sem kupil stroj brez njenega dovoljenja). Jaz ne morem podpisati, ker —

Majer. No, če ne znate pisati, je vseeno dobro. Napravite križ —

Cviren. Ne, ne, znam pisati, ampak — veste — prej moram vendar govoriti s svojo ženo, ker nočem, da bi —

Majer. Kaj se bojite žene ?

Cviren. Tega ne, ampak — saj veste — kar je žena, to je mož.

Majer. Smešno, oprostite, gospod mojster.

Ali vas praša vaša gospa, kaj bi kupila v štacuni ? Kaj naj bi delala v kuhinji ? Kdaj naj bi kupila novo metlo ? Vi ste pač gospodar na vse zadnje. Žena ukaže v kuhinji, vi pa v krojačnici. Sicer sem prepričan, da bo vaša gospa jako vesela, gospod mojster, kadar ji poveste, da ste kupili nov stroj, le meni verujte. Saj ji sam povem, ali je doma ?

Milek. Je ni doma, ne, (za se) pa se bojim, da pride vsak čas.

Cviren. (Vmes) Dobro ! Naj bo, saj ne da bi se bal, ampak — (podpiše).

Milek. E, mazati, mazati je treba, tako je rekel Žigon.

Majer. (Spravi listek) Jaz vam pravim, da ste napravili dobro kupčijo. Zdaj mi daste še dvajset kron, in v osmih dneh boste že šivali na novem stroju.

Cvir. Kaj ? Sedaj moram plačati dvajset kron ?

Majer. Gotovo !

Cviren. Jaz pa ne plačam naprej!

Majer. Prosim, pogodbo ste podpisali, plačati morate takoj!

Cviren. Ampak jaz sem mislil, da plačam še-le o prejemu stroja, zdaj ne morem plačati — nimam pri sebi.

Majer. Nič ne de, že počakam nekoliko (sede) in v tem dobite denar.

Cviren. Danes vam ne morem plačati na nikak način, pridite jutri.

Majer. Danes, danes boste plačali. Kdo ve, kje bom jaz jutri? Dvajset kron pač dobite kje na posodo.

Cviren. Pod tem pogojem nisem kupil stroja, torej ne vzamen nič.

Majer. Oho! Kako? Ali niste podpisali pogodbe? Plačati morate takoj!

Cviren. Jaz nimam denarja!

Majer. To mene nič ne briga.

VII. PRIZOR.

Prejšnji, Agata.

(Agata vstopi naglo skozi srednja vrata. Cviren se prestraši. Je lepo oblečena, debela, rdeča. Ne reče ničesar. Bistro pogleda Cvirna in Majerja. Ko jo Majer opazi, vstane in se ji klanja. Agata stoji za hip motreč sedaj enega sedaj drugačega in odide naglo v sobo na desno).

Majer. (Vpraša Milka) Kdo pa je ta gospa?

Milek. Ta gospa? To je neka gospa, ki ni

gospa. (Za-se) Kako bi jaz rešil ubogega mojstra ?

Cviren. Čujte, gospod Majer, lepo vas prosim, pridite jutri po teh dvajset kron; sedaj ne morem, ne utegnem iskati denarja.

Majer. Dragi moj, jaz moram odpotovati, hočem in zahtevam denar takoj !

Cviren. Ampak kje naj ga vzamen zdaj, takoj ?

Majer. Morda vam posodi ona gospa, ki je šla pravkar v ono-le sobo.

Milek. E, ona gospa ne posodi nič, k večemu kaj da ! (Pokaže z roko — zase) kako bi rešil mojstra ?

Majer. (Sitneje) To mene prav nič ne briga, jaz hočem biti plačan, zahtevam dvajset kron !

Cviren. Prosim gospod Majer, samo do jutri !

Majer. Saj vam pravim, da ne ! Ali ne razumete ? Pogodbo ste podpisali in —

Milek. Vrnite se vsaj čez eno uro, do tega že dobimo denar.

Majer. Naj bo ! (Za-se) Ta čas povečerjam. (Glasno) Vrnem se čez pol ure, ampak če mi do tega časa ne pripravite denarja, poslužim se brezpogojno svojih pravic. Zarubim in odnesem vam vse

pohištvo in če bo treba, boste še zaprti.
Jaz ne poznam šale. Na svidenje!

Milek. Tako daleč menda ne pride!

Majer, Tiho! Vi držite jezik za zobmi!
(Odide).

Milek. To mora biti žid.

Cviren. Kaj pa drugačega, e, ko ne bi se bal
Agate. Da ne bi bil prišel nikdar v
mojo hišo!

Milek. Izmisliti si je treba kako nakano. (Misli).

Cviren. Kje dobim denar?

Milek. Veste kaj? Vrata zaklenite, da ne bo
mogel v hišo.

Cviren. To bi bilo še hujše, kajti če začne
razbijati, to bi bil praznik! — Ah, kaj
sem storil? Kaj bo ona rekla? (Praska
se za ušesi) Sam vrag ga je prinesel!
Milek, pojdi kam, izposodi si kje dvaj-
set kron!

Milek. Veste kaj? — Kožuhu ponesem hlače,
naj jih plača in kar bo manjkalo, nam
pa posodi.

Cviren. Kdaj jih je že plačal!

Milek. Morda pri štacunarju?

Cviren. Še manj, kaj bo, kaj bo?

Milek. Nikar tako ne tarnajte, vraga! Zaradi
dvajset kron ne bo konec sveta! Zau-
pajte meni!

Cviren. Kaj bo, kaj bo ? ! (Pobere kuhavnico in gre počasi v kuhinjo).

VIII. PRIZOR.

Milek sam. (Gleda žalostno za njim).

Milek. Kaj bo, kaj bo, nič ne pomaga ! Edino dvajset kron bi pomagalo, pa kje jih dobiti ? (Pogleda na uro) Saj bo kmalu šesta, zdaj pa brzo delo zvršiti ! (Vzame hitro hlače in jih lika) Čudno, da smo danes tako tihi, kam bi zapisal ? Ampak ta agent je prava skušnjava. Agent, jež in gospodinja vsi trije so jednaki ! Tako, zdaj pa le vanje skočite, oče Kožuh. (Obesi hlače na obesalo, sleče svojo delavno bluzo in obleče jopič) Ampak prava muzika in glorijsa se bo pričela še-le, kadar mojsterica zve o novem stroju, to bo ropotanja ! Zdaj še klobuk, in gremo (si krtači klobuk) na lov na dvajset kron. Morda se mi posreči. (Gre k vratom na levo) Mojster, mojster ! Jaz grem !

Cviren. Čakaj, Milek ! (Vstopi) Ali so Kožuhove hlače gotove ?

Milek. Popolnoma gotove.

Cv'ren. Dobro. Še nekaj, skoro bi bil pozabil, ta vražji agent! Sem že na pol zmešan. (Vzame iz zaboja v kotu stržarsko uniformo in sabljo) To uniformo nesi v občinsko sobo, (mu izroči) bo že kdo tam. Danes je seja, in zbrati se ima uniforma za občinska redarja in požarno brambo.

Milek. Že prav, ali naj kaj rečem?

Cviren. Nič, — reci samo — da sem jaz poslał to uniformo in da že pridem k seji, če ne prav točno — pa že pridem.

Milek. Dobro. Zbogom! (Odpre vrata, da bi odšel, ali v tem stopi Liza tako, da trčita skúpaj, Milek odstopi).

IX. PRIZOR.

Prejšnji, Liza.

Liza. (Odločno) No?

Milek. Kaj?

Liza. Še vprašaš?

Milek. Po hlače, kaj ne?

Liza. Po kaj drugega pa? Jaz ne bom več hodila iskat teh preklemanih hlačnikov!

Cviren. Le jezite se ne, Liza, jeza škoduje; potrpljenje je božja mast.

Liza. Le gorje mu, ki se mora ž njo mazati! Že v tretje sem tu, kaj mislita, da

nimam druga dela ko iskat hlače?

Milek. Pa še trikrat bi rada prisla, kaj ne?

Cviren. Zdaj pa ti ne bo treba več hoditi.

Poglej, tam-le visijo, Milek, izroči ji hlače. Pa pazi, Liza, da jih na zviješ in zmečkaš. (Odide v kuhinjo).

X. PRIZOR.

Milek in Liza.

(Oba se postavita primerno oddaljena drug od druga pozorno in se gledata nepremično, roke križem).

Liza. (Po kratki pavzi) No, ali dobim že enkrat hlače ali ne?

Milek. O vem, da bi jih rada imela, toda jaz ti jih že ne dam.

Liza. Dati mi jih moraš!

Milek. Boš čakala!

Liza. Nikar me ne jezi, Milek! (Hoče k njemu).

Milek. Štop nazaj! (S sabljo, kakor da bi pariral).

Liza. Sabljo v stran!

Milek. Kaj misliš, da te prebodem? Štop nazaj!

Liza. Kaj si rekel?

Milek. Nič, nič!

Liza. Zakaj me jeziš? Daj mi hlače!

Milek. (Pokaže) Poglej jih, tamle visijo !

Liza. (Jezno vzame hlače in jih drži na roki kakor Milek uniformo). Ti Milek, če ji boš tako trmast, jaz te ne vzamem.

Milek. Vsak dan bom bolj trmast.

Liza. Potem te ne vzamem !

Milek. (Mirno) Tako je prav ! To hočem !

Liza. To hočeš ? Ali se šališ, ali govorиш zares ?

Milek. Zares, zares !

Liza. Danes si pa čuden ; kaj ti je ?

Milek. Nič ! Kje dobim dvajset kron ?

Liza. (Se mu laskavo približa, mej tem ko se on ne gane) Čuj Milček, jaz sem se odločila : vzamem te ! Pa glej, da ne boš tak. Začeti bo treba že marsikaj pripravljati, obleko, pohištvo, skrbeti za stanovanje i. t. d.

Milek. Jaz ne bom prav nič skrbel in pripravljal.

Liza. Kaj ne boš ? (Jezno) Čuj ti !

Milek. Sem se premislil, se ne ženim !

Liza. (Odstopi korak nazaj, roke v bok) Ka-a-a-j ? Čuj ti ! Ali misliš, da boš z mene norce bril, kaj ? Ti si mi obljudil, da me vzameš ! Ti me moraš vzeti ! Obljuba dolg dela ! Čuješ ?

Milek. (Mirno) Ostanem ti pa dolžan.

Liza. Ampak čuj, ti, če mi hočeš plačati, me moraš vzeti!

Milek. Tudi dobro, plačam ti, ali kadar bom jaz hotel.

Liza. A tako? Morda čez pet ali deset let ali kadar bom stara petdeset let? Potem pa rajše nič! Nočem!

Milek. Saj tako pravim tudi jaz.

Liza. Jaz pa hočem, da me vzameš! Čuješ?

Milek. Te ne vza-a-mem!

Liza. Kaj? Me ne vzameš?

Milek. Ne! Jaz te ne bom mazal!

Liza. Kaj praviš?

Milek. To je tako, vidiš. Žena je kakor kolo, če se hoče, da teče, jo je treba mazati, jaz pa ne maram mazati. To je ena. Druga pa ta: poznaš-li zgodbo ježa in lisice? Vidiš, ti si ježevka!

Liza. Kaj sem jaz? Ježevka? (Začne jokati in si briše solze ob hlače).

Milek. (Ji vleče hlače) Ne briši se ob hlače, boš vse zmočila!

Liza. Kaj tebi mar! (Jezno) Ti jazbec! Če sem jaz ježevka, ti si pa lisica, — ne, lisjak si!

Milek. Naj bom lisica ali lisjak, ti me že ne boš zbadala! (Hoče iti).

Liza. (Ga potegne nazaj) Čakaj! Jaz se tu

vsedem (sede) in se ne ganem s tega mesta, dokler me ne vzameš!

Milek. (Za-se) Izvrstna misel! (Postavi uniformo na mizo, sabljo pa v kot na levo. Za-se) Zdaj je čas in rešen bo mojster. (Sede oddaljen in se ji polagoma približuje) Čuj, Liza, zlata moja Lizika, saj jaz te imam rad pravzaprav in tudi vzamem te, ampak edino pod enim pogojem.

Liza. (Zadovoljna) Kakšnim?

Milek. Posodi mi dvajset kron in potem te vzamem.

Liza. (Skoči po koncu) Kaj, še denar mi hočeš izvabiti? (Sune ga) Nesramnež! Ničvrednež! (Joka).

Milek. (Ki je odskočil) O ti špičasta ježevka ti! Kmalu bi jih dobil dvajset — pa ne kron. Joj, joj, koliko mačjih solz! (Se ji pači v joku).

Liza. Proč se mi poberi, malopridnež! (Hoče planiti nanj, zvrne stolico — ropot).

Agata. (Od znotraj) Kaj se godi tam, e, krojač? Pavle!

Milek. Zdaj pa jo treba odkuriti! (Naglo vzame uniformo, pusti sabljo in odide).

Liza. (Skoči za njim) Čakaj!

Milek. (Na vratih) Liza, štop nazaj! (Zbeži skozi srednja vrata).

Liza. (Kriči na vratih za njim) Sram te bodi!
Potepuh nesramni! Malopridnež!

XI. PRIZOR.

Agata. (Vstopi na vratih) Kaj se godi tu v moji hiši, a? Kdo je tu? — A ti si, Liza, kaj pa je?

Liza. Ah, če bi vi vedela.

Agata. Kaj pa je bilo?

Liza. Ta vaš pomagač —

Agata. No povej!

Liza. Poslušajte. Midva z Milkom se gledava že skoro dve leti. O pustu bi se imela vzeti in zdaj mi reče, da me neče.

Agata. (Z debelim zategnjenim glasom) O ti šleva žnidarska ti, tako ti je rekel?
Potem, ko se že dve leti gledata!

Liza. Tako, da!

Agata. In ti si molčala?

Liza. Kaj sem hotela?

Agata. Meni, vidiš, da bi kdo kaj tacega rekel! Ta bi plesal! O ti grdoba, le čakaj! Jutri vzamem jaz to zgago v roke; boš videla, kako ga ožehtam!
Pa kako ti je rekel pravzaprav?

Liza. Rekel je, da se ne bo ženil in da me ne vzame nikoli, govoril je tudi o mazanju, o nekem ježu in lisici, zahteval, naj mu dam dvajset kron in potem da me vzame. Rekel mi je tudi, da sem ježevka.

Agata. Ježevka ti je rekel? O ti čeljust obrekljiva, zakaj pa me nisi poklicala?

Liza. Ko bi bila jaz vedela, da ste tu notri; ali ko je zaslišal vaš glas, jo je takoj odkuril in dostavil: Liza, štop nazaj!

Agata. Le čakaj. Boš videla jutri! Pa kakor vidim, bi ti vendar rada imela to grdbo.

Liza. (Sramežljivo) Imela — imela —

Agata. No, le reci, pred menoj se ti ni treba sramovati.

Liza. (Molči in gleda v tla).

Agata. Da, ali ne?

Liza. (Molči).

Agata. No, no, hitro povej, ali bi ga ali ne?

Liza. (Sramežljivo) Bi ga.

Agata. No torej dobro! Nič ne skrbi, imela ga boš. Ampak to ti rečem že zdaj, kadar ga dobiš, glej, da ga boš znala brzdati! Glavna stvar je (dvigne glavo in roko) rešpekt! Rešpekt, ki ga mora imeti mož do tebe. Mož te mora vse ubogati in udati se ne smeš nikoli in po nobeni ceni! Jutri bom pa jaz govorila.

Liza. Torej vi mislite, da dobim Milka?

Agata. Kako ti je ime?

Liza. Saj veste, zakaj me prašate?

Agata. Kako ti je ime, pravim?

Liza. Liza sem.

Agata. Vidiš, kakor gotovo si Liza, tako go-
tovo dobiš Milka.

Liza. (Vzame hlače) Hvala vam!

Agata. Kaj imaš, hlače?

Liza. Hlače da, prišla sem po gospodarjeve
hlače.

Agata. (Živo) Hlače, da, hlače! Ha—ha—ha
hlače moraš vedno nositi! Zapomni si!

Liza. Ne razumem.

Agata. Ne razumeš? Za danes dovolj, o
hlačah drugikrat.

Liza. Zdaj pa grem, z Bogom! Hvala lepa
za poduk, ki ste mi ga dali! (Odide).

Agata. Nič, nič, me ženske moramo vedno
skupaj držati kakor veriga.

XII. PRIZOR.

Agata sama.

Agata. Da le stopim v hišo, se moram je-
ziti. (Zagleda sabljo) Kaj pa dela ta
sablja tu? Še opazila je nisem. (Jo po-
tegne iz nožnice in ogleduje) Čemu

neki potrebuje sabljo moj Cviren? On je res tiran, pa ne verujem, da me misli s to sabljo končati. Skrijem jo v sobo. Prav radovedna sem, kaj bo s to sabljo. (Nese sabljo v sobo na desno).

XIII. PRIZOR.

Milek, Cviren.

Milek. (Se vrne skozi srednja vrata po sabljo, seboj ima uniformo, odpre po malem vrata in pokuka, je-li Agata v sobi, ko opazi, da je ni, vstopi) Sabljo sem pozabil, te ženske bodo še mene zmešale. (Išče) Kje pa je? Tu sem jo postavil, kam je neki prišla? (Misli) Samo da mi je ni vzela Liza? — Ne, Liza je ni vzela. (Odpre previdno vrata v kuhinjo, potihoma) Mojster, mojster!

Cviren. Ali si ti, Milek? (Vstopi naglo, v eno roki ima pokrivačo, v drugi kuhavnico) Si-li vdobil?

Milek. Kmalu bi jih bil dobil, da. Pa — (pokaže z roko) nič ne skrbite, zanesite se name, saj je še časa; sabljo sem namreč pozabil — ne vem, kam se je zgubila. Ali ste jo videli? (Išče).

Cviren. (Dene roke v bok) Kaj je ni? Ta je lepa! Da je ni vzela Liza? (Išče).

Milek. Ne, Lizo sem videl, ko je odhajala,
pa sablje ni imela (Odloži uniformo).

Cviren. Potem pa jo je vzel žid. (Odloži pokrivačo in kuhavnico na mizo) Še tega se je manjkalo! (Oba iščeta) Ta nesrečni žid je vsega kriv.

XIV. PRIZOR.

Prejšnja, **Majer**, pozneje **Agata**.

Majer. (Vstopi) Evo me, in sedaj dvajset kron! Pol ure je že preteklo!

Milek. Rekli smo, čez eno uro.

Majer. Jaz sem rekel, čez pol ure, vidva pa lahko rečeta čez eno leto, to mene nič ne briga.

Milek. Pridite rajše jutri, zdaj je že pozno.

Cviren. Prosim vas, pridite jutri.

Majer. (Pomenjljivo) Še pet minut počakam in ako mi ne plačate v tem času, poslužim se brezobzirno svojih pravic.
(Vzame uro iz žepa in gleda na njo,

Orkestralna partitura štev. 4.

žvižga refren štev. 3 ter stopa sem ter tja. Cviren se nasloni na steno na levi prav v ospredju odra, se drži za glavo in premišljuje, kje bi dobil denar. Milek se nasloni istotako na desni strani in premišljuje).

Milek. (Po žvižganju; kakor da bi se kaj izmisli, skoči k Majerju) Čujte, gospod Major !

Majer. (Malomarno) Majer, Majer !

Milek. Major ali Majer je vseeno. Torej čujte, gospod Major, svetujem vam, pridite jutri, — kajti če ona pride, (pokaže na sobna vrata, kjer je Agata) bo druga pela !

Majer. Zakaj ?

Milek. Bodete že videli ! Ona je — (pokaže z roko ob čelu, češ da je neumna).

Majer. In kaj za to ? Mar mislite, da me s tem izženeta iz hiše ? O kratkonikar !

Milek. Ali pravim vam, da je nevarna, razburjena in močna ženska. Kar ji pride pod roko, vse zdrobi in posebno tujcev ne trpi v hiši ; za to vam svetujem, da se vrnete jutri.

Majer. Jutri ? Ha-ha-ha-ha ! Vidva mislita, da imata pred seboj bojazljivega otroka ; če pridejo vsi norci, ne grem ! Ko dobitim dvajset kron, se pa takoj zgubim.

Cviren. (Za-se) Milek si je dobro izmisli. (Glasno) Čujte, gospod Majer, vi morda niste še imeli opraviti z norci.

Majer. Do danes še ne.

Cviren. Tega vam tudi ne privoščim, gospod Majer, le toliko vam rečem, da je moja žena v najvišjem štadiju.

Majer. To mene prav malo briga, če je tudi na sami strehi !

Milek. Če se ona razjezi, vam seka, da leti na vse plati.

Cviren. Jaz moram ž njo včasih tako plesati —

Milek. Da se vse trese ! Njena domišljija je namreč, da mora pred njo vsak plesati !

Majer. (Malomarno) Če ne zahteva drugega, v tem jo gotovo zadovoljim. Bil sem strasten plesalec, znam plesati mazurko, valček, polko, škotsko, četvorko in tako dalje.

Milek. Ampak piskala vam bo ona.

Majer. Naj le piska — sicer pa konec teh neumnosti. (Vstane in začne kričati). Pet minut je že preteklo, dajte mi dvajset kron ! — Drugače —

Milek. } (Mašita mu usta) Ne kričite tako !
Cviren. }

Majer. (Še bolj kriči) Meni nič mar, dajte mi denar !

Agata. (Od znotraj) Hej, Pavle ! Kaj se godi tam ?

Cviren. (Gre naglo k vratom, ljubezljivo) Nič, nič, ljuba Agatka, tu se nekaj šalimo.

XV. PRIZOR.

Prejšnji, Agata,

Agata. (Vstopi, ostane blizu vrat, za hrbotom drži sabljo) Jaz ne poznam šale !

Cviren. (V zadregi) Tukaj —

Agata. (Stopi korak naprej, udari z nogo ob tla ter se postavi po vojaško, ne opazi Majerja) Tiho ! Mir ! Drugače — (Dvigne sabljo, vsi se prestrašijo in odskočijo, Majer se skriva za Milka) Kaj je to ? Kaj pomeni ta sablja ? (Stopi k Cvirnu in mu suka sabljo pred nosom, Cviren se ji umika do zida na levi, potem obstoji). Koga si hotel umoriti a ? Pavle ? (Ga udari s sabljo po nogi) Midva bova drugače plesala ! (Mu preti).

Milek. (Majerju) Vidite, plesati hoče !

Majer. Zakaj nisem šel ! (Se trese).

Milek. Skušajte bežati !

Majer. (Steče k vratom).

Agata. (V tem trenutku ga Agata opazi, stopi naglo k njemu, prime ga za sukajo in potegne v sobo) Kdo ste vi ? Kam ste hoteli zbežati, a ?

Majer. (Se trese, Milek stopi za Majerja in kaže Agati z roko ob čelu, češ, „Ta je nor“. Majer, seve, ne opazi tega) Vi, vi

ste — gospa, ne, kraljica ste ! Terpsihóra !

Agata. (Se vstraši. Za-se) Kraljica mi pravi !

Majer. Pred vami stojim ter vas hočem razveseliti. Evo me ! (Začne plesati, kolikor mogoče umetno).

Milek. (Agati) Misli, da je kralj plesa !

Majer. (Ko je odplesal par taktov, se vstavi pred Agato) Ali vam ugajam, Terpsihóra ?

Agata. Agata mi je ime, gospod, ne Trčigora, vi ste kralj plesa !

Majer. Tedaj plešimo, a prosim, odložite sabljo !

Agata. Kaj hočem drugačega. (Dene sabljo na mizo, se primeta in plešeta).

Milek. (Gre v ospredje na desno in poje) :

Orkestralna par-
titura štev. 5.

(Polka).

Ha-ha-ha,

ha-ha-ha !

To je res

hišni ples.

Trala-la

hopsa-sa !

Pleše Majer   Ona trdno

lahkih nog   ga drži,

z balerino   ker se v glavi

na okrog.   ji vrti !

Ha-ha-ha !

Ha-ha-ha !

(Cviren. gre v ospredje na levo in tolče po taktu godbe s kuhavnico ob pokrivačo, mej plesom zagri njalo pade naglo.

II. DEJANJE.

(Na mizi je skleda cmokov, kozica omake, dva krožnika, v košku kruh, dvoje vilic, dva kozarca in steklenica vode. Od zadej na stolici Majerjev kovčeg, na njem dežnik, da se vidi. Na drugi stolici na desni velika naramna ruta. Na mizici od zadej na levi nepolna steklenica vina).

I. PRIZOR.

Orkestralna partitura štev. 6.

Cviren sam.

Cviren. Milek jo je imenitno iztuhtal, kdo bi si mislil, da jo tako mojstersko izpelje. Žida gotovo ne bo več k nam; no, upam, da se mi danes vse lepo izteče. Agati bom v vsem ugodil, storim ji vse, samo da bo mir in da me pusti k občinski seji, kajti če ne grem, lahko zgubum delo, ker moj konkurent je nevaren. S tem delom upam, da si toliko opomorem, da poplačam vsaj sitnejše upnike. — Hm — jaz sam ne vem, zakaj mi gre tako slabo; saj vendor delam, ne popivam, ne zapravljam, ne igram, pa vseeno — (vzdihne, gre k vratom na desno, kliče) Agata, Agata! Večerja je pripravljena!

II. PRIZOR.

Cviren in Agata.

Agata. (Vstopi z desne) O kako sem prestrašena! Zdaj mi povej, ti čenča, odkod si privedel tistega norca v hišo?

Cviren. Kdo ga pozna? Rekel je, da prodaja šivalne stroje in da se imenuje Majer.

Agata. Ti si ga poznal, in mene spravljajaš ž njim v smrtno nevarnost.

Cviren. Jaz ga nisem še nikoli videl, prav zares.

Agata. Saj si govoril ž njim! Spoznati bi bil moral, da je norec.

Cviren. Govoril je tako pametno, da bi bil moral vsak sklepati, da je pameten človek. — Še-le ko je začel plesati, spoznali smo, da je norec.

Agata. In ti, mesto da bi ga zapodil, si tolkel na pokrivačo in ga s tem še vspodbujal.

Cviren. Kaj sem hotel drugačja, saj ti je pač znano, da norcem treba vse pritrditi.

Agata. In če bi bil on prijel za sabljo in — o ti Cvirenček čuj, čuj, odkod in po kaj je prišla ona sablja v hišo? Kje je? (Se ogleduje) Kje je sablja?

Cviren. Ni je več! Ko je Majer zbežal iz hiše, vzel jo je Milek ter zbežal za njim,

najbrže se je bal, da ne bi norec koga napadel; pa prosim te, Agata, sedi, sedi, večerja bo mrzla.

Agata. Naj bo! O tem bova še govorila! (Sede, si vzame dva cmoka in pokusi). Pa sira si natrosil kaj?

Cviren. Seveda, natrosil sem ga v kuhinji.

Agata. Jaz ga ne vidim.

Cviren. Se je stopil. (Si vzame cmokov in jè).

Agata. Cmoki so prismojeni.

Cviren. Meni se ne zdijo.

Agata. Cmoki so prismojeni! Če jaz pravim, so . . .

Agata.

Cviren. } Prismojeni!

Cviren. Prav gotovo, če ti praviš.

Agata. Kozarec je sicer tu, a vlti ni kaj vanj.

Cviren. Takoj, takoj! (Vzame z mizice od zadej, nepolno litersko steklenico vina; razume se, da je skoro sama voda ali malinovec). Ali draga moja Agata, vina je le prav malo, samo to ga je še. (Strese steklenico in jo položi pred Agato).

Agata. Saj ga je bilo sinoči skoraj še dva litra.

Cviren. (Sede in jè) Sinoči da, ali pri kosilu si ga spila skoro en liter.

Agata. Da nisi ti kaj drézal okoli vína !

Cviren. Niti pokusil ga nisem.

Agata. Jutri naroči druga. (Si nátoči, steklenico drži vedno blizu sebe).

Cviren. (Zase) Krčmar mi ga ne da niti kaplje več na upanje. (Si nalije vode v svoj kozarec).

Agata. Brez vina jaz ne morem živeti. Saj to je še edina moja dobrota, da pokusim včasih kapljo vina. (Pije).

Cviren. (Zase) Jaz bi ga včasih tudi rad pil. (Pije vodo).

Agata. (Potisne krožnik od sebe) Jaz ne bom jedla te prismodarije.

Cviren. Jaz jih bom pa jedel, meni dišijo, vse pojem !

Agata. Pa tu ne. Lepo poberi vse z mize, nesi v kuhinjo, skuhaj mi čaj in mej tem se naješ cmokov.

Cviren. Pusti vsaj, da tu povečerjam.

Agata. Ne morem čakati, sem vsa zdelana, grem k počitku.

Cviren. (Pobira z mize) Grem, grem takoj, nikar se ne jezi, jeza škoduje, potrpljenje je božja mast — (hoče vzeti steklenico).

Agata. Boš pustil !? (Ga udari po roki) Kaj te praša steklenica ?

Cviren. Mislil sem, ker ne ješ, da ne boš niti pila.

Agata. Ste ga videli, ali se zgubiš?

Cviren. (Nese posodo v kuhinjo, mej potjo mu pade kozica na tla in se razbije) O joj! Koza mi je padla! (Počepne).

Agata. Koza? Boljše, da bi padel ti kozel! (Ga prime za uho in počasi vrti. Cviren poskakuje). Kaj mi boš še posodo razbijal? A, a?

Cviren. Agatka, lepo te prosim, pusti me, Agatka! Uho mi otržeš.

Agata. (Ga pusti) Kaj uho, glavo, glavo da bi odtrgala, potem bi bil vsaj pametnejši! Še enkrat mi napravi kaj tacega! Poberi črepinje!

Cviren. (Pobira) Kar sama se mi je izmuznila.

Agata. Tudi pomivalna skleda se ti je včeraj „kar sama izmuznila“. Če mi še eno razbiješ, potem boš pomival v klobuku, le dobro si zapomni!

Cviren. (Je vstal) Nič se ne jezi, bom že bolje pazil, ampak čuj, Agatka —

Agata. (Ga prekine) Niti besedice, v kuhinjo!

Cviren. Agata, ne bodi taká, poslušaj me —

Agata. V kuhinjo pravim! (Mu pokaže).

Cviren. (V kuhinjo grede) Kako je danes nasajena in jaz moram v sejo!

III. PRIZOR.

Agata sama.

Agata. Človek se mora vedno jeziti. Saj pravim, me vboge ženske imamo pač velik križ s temi dedci, niti ene same reči ne napravijo prav. Danes me pa posebno jezi. Ve, da sem vsa trudna in zdelana in gre ter mi napravi prismojene cmoke za večerjo. — Ali ne bi ga — (posluškuje). Kaj...? (Gre k vratom kuhinje). Kaj godrnjaš, Pavle?

Cviren. (Od znotraj se sliši pomivanje krožnikov). A jaj, ac, ac!

Agata. Kaj je, kaj te boli?

Cviren. Voda je prevroča!

Agata. (Pri vratih) A tako, voda je prevroča, ali si ne znaš pomagati?

Cviren. Kako?

Agata. (Proti občinstvu) Poglejte ga, voda je prevroča, peče ga, pa mu ne pride na misel, da bi prilil mrzle. Pavle, Pavle. (Gre v kuhinjo).

IV. PRIZOR.

Milek sam.

Milek. Kakor kaže, je šel mojster že v sejo, mojsterica pa že spi. (Odloži klobuk in

sleče jopo). Zdaj se pa spravimo na Žigona. (Vzame Žigonovo jopo, sede in začne prišijati rokave). Žigon ima sicer prav, ali praktičen ni. Res je, da mu delamo jopo že dva meseca, ali pomisli naj le, če bi mu jo bili napravili takoj, kdaj bi bila jopa že strgana ; tako pa bo imel danes čisto novo jopo. — Denarja pa na svetu več ni, nikjer ne morem dobiti dvajset kron ; zdi se mi, da je ves svet bankrot. (Šiva).

V. PRIZOR.

Milek, Liza.

Liza. (Vstopi naglo, prinese hlače). Sramota takim krojačem ! Tu jih imaš hlače ! (Vrže hlače v Milka).

Milek. Saj sem rekел, da bi še trikrat rada prišla.

Liza. Radi tebe že ne, ampak radi hlač, ki so brez gumbov.

Milek. Kaj hočeš, če je že toliko gumbov brez hlač, zakaj ne bi bile ene hlače brez gumbov ?

Liza. Nikar se ne šali. Hitro prišij gumbe, ti skaza-krojač !

Milek. Oho ! Nikar me ne žali, to se pravi,

vsaj mojega stanu ne žali, ker čeprav
smo krojači, pa smo vendar brihtni in
imenitni ljudje, ker krojače vse potrebuje.

Liza. Jaz že ne !

Milek. Jaz tebe tudi ne !

Liza. Jaz tebe še manj !

Milek. Liza, ne bodi taká !

Orkestralna par-
titura štev. 7.

Liza. (Kuplet):

I.

No — tako sem, tako
ko dekla je vsaka,
znam kuhanco sukat,
znam šivat in plest,
sem brhka, sem mlada,
sem dično dekle
ki v prsih mi bije
občutno srce.

Sem pridna, sem ročna,
znam mesit, znam prat,
tud' pletem in likam,
znam pisat in brat.
Še nekaj povem vam :
zaljubljena sem !
Možila b'se rada,
za fanta ne vem.

Zdaj punca pač vsaka
na fanta že čaka ;
zakaj pa ga nebi
dobila še jaz ?
Saj fantov prav čednih
se polno dobi.
Krojačev pa takih
povsod mrgoli !

Sem čvrsta, sem mlada,
se nič ne bojim,
jaz fanta po volji
gotovo dobim !
No — kaj se pa hoče ?
Zaljubljena sem !
Možila b'se rada,
za fanta ne vem.

(Mej tem ko Liza poje, Milek prišiva gumbe na hlače
ter jo vsako toliko pogleda).

Milek. (Proti občinstvu) Ste jo čuli ? Možila
b'se rada za fanta ne ve ; fant pa ji
pravi : ne, ne, to ne gre, prerada le
kažeš ti svoje zobe.

Liza. S teboj ne bom več govorila ! (Sede ni daleč od njega na levo stran odra in se obrne na levo).

Milek. Jaz tudi ne s teboj ! (Se odmakne do kraja in obrne na desno).

(Pavza. Mej tem, ko prišiva Milek gumbe, obrne se Liza proti Milku, ga pogleda pa se naglo obrne od njega. Istotako pogleda Milek Lizo. To se zgodi dva-krat, trikrat. Naposled se srečata s pogledi).

Liza. (Za-se) Vendar me je pogledal. (Se nekoliko približa Milku s stolico vred).

Milek. (Za-se) Vendar me je pogledala. (Se istotako približa Lizi).

(Molk. Zopet se pogledata).

Liza. (Za-se) Zopet me je pogledal, rad me mora imeti. (Se mu zopet približa kakor prej).

Milek. (Za-se) Zopet me je pogledala, rada me mora imeti. (Se ji približa kakor prej).

(Kratka pavza, zopet se pogledata).

Liza. (Za-se) Da bi le kaj spregovoril.

Milek. (Za-se) Da bi le kaj spregovorila. (Se pogledata).

Liza. (Za-se) Zopet me je pogledal.

Milek. (Za-se) Zopet me je pogledala. (Se primakne proti njej. Se odkašlja, glasno) : Lepo vreme je danes !

Liza. (Se primakne proti njemu) Lepo je res,
krompir kaže dobro.

Milek. Bojim se, da bo droben.

(Se pogledata).

Milek. { (Glasno) Ti !

Liza. { (Za-se) Še noče govoriti.

Milek. { (Glasno) Ti !

Liza. { (Glasno) Ti !

Liza. (Za-se) Beseda „ti“ pomeni dobro.

Milek. { (Se pogledata in čisto približata)

Liza. { No ? (Vstaneta).

VI. PRIZOR.

Prejšnja in Agata.

Agata. (Vstopi naglo, oba se prestrašita, in
gresta narazen. Proti Milkmu) A tukaj si ?
Ali ga vidiš Liza ? Zakaj je ne vzameš,
a ? Zakaj si ji rekel ježevka ? Ti obreka
srakoperska ! Zakaj si zahteval, naj ti
da dvajset kron, a ?

Milek. Sem hotel —

Agata. Jaz ti bom dala —

Milek. Dvajset kron ? Če mi daste dvajset
kron, jo pa vzamem takoj.

Agata. Potem jo vzameš ? Za dvajset kron

pa res ni vredno prepirati se ; čakaj Liza,
jaz ti posodim dvajset kron. (Proti ku-
hinjskim vratom) Cviren ! Cviren !

VII. PRIZOR.

Prejšnji, **Cviren** z loncem, ki ga briše.

Cviren. Kaj želiš Agatka ?

Agata. Daj mi dvajset kron !

Cviren. Kaj ? Dvajset kron ? (Zagledavši Lizo
skrije lonec za hrbet).

Agata. No, ali jih nimaš ?

Cviren. (Išče) Imam — nimam — imam —
nimam — čemu jih potrebuješ tako
naglo ?

Milek. Fanta bi rada kupila, fanta, oni le
punci, pak za tako ceno se že ne pro-
damo ! Jaz mislim, da sem vendar več
vreden, ko dvajset kron ! Liza, štop
nazaj ! (Vzame jopo in zbeži).

Agata. Kam bežiš ?

Liza. Spet je všel ! (Joka).

Agata. Teci za njim, teci ! Morda ga vjameš !
Kaj se kremžiš ! Ga že dobimo ?

Liza. Ne vem, če bo kaj ! (Odide za Milkom).

Agata. Teci, teci za njim !

VIII. PRIZOR.

Agata, Cviren.

Agata. Vidiš, kakšni tirani ste možki? Radi vas moramo me ženske vedno pretakati gorke solze.

Cviren. Jaz nisem kriv.

Agata. Kaj nisi kriv, vsi ste enaki, in zdaj prinesi mi čaj!

Cviren. Takoj, takoj, samo prej bi te rad nekaj prosil. (Briše lonec).

Agata. Prosil? (Sede) Kaj pa želi naš gospod Pavlek, da slišimo! (Dene roke križem in se nasloni s hrbtom na stolico).

Cviren. (Se odkašlja) Sama vidiš, draga ženica, kako sem priden, zato prosim — pusti me danes nekoliko iz hiše.

Agata. Ka-a-a-j? Kaj si rekел? Ha-ha-ha! Ne slišim dobro.

Cviren. Samo eno urico, imam —

Agata. (Ga prekine) Ne slišim nič, sem gluha!

Cviren. Ali poslušaj me, ne bodi taka!

Agata. Taka pa taka!

Cviren. Čuj, Agatka, že tri inesece nisem bil nikjer, jaz moram —

Agata. (Vstane) Nikar me ne jezi! Prinesi mi čaj, napravi rezance in spat!

Cviren. Ali prosim te, ljuba ženka poslušaj,
imam opravilo —

Agata. Ti bom že dala opravilo, po noči
okoli kolovratiti, po gostilnah razgrajati,
to bi bilo za te, uboga žena pa naj
doma pretaka britke solze! Ti imaš
mene in to ti mora zadostovati!

Cviren. (Za-se) Tako da ne bi te imel! (Gre
v kuhinjo).

IX. PRIZOR.

Agata sama.

Agata. Kaj se še izmisli — ali ste ga videli?
To bi bilo kaj za te, kaj ne, Pavle? Taki
so ti možki, posebno krojači, ne znajo
druzega ko zbadati!

E, Pavle, Pavle, srečen si, da
imaš mene pri hiši, da srečen, ker mene
nisi ko delo od ure do ure, od minute
do minute. Če pa včasih zahtevam kaj
malega od svojega Pavleta, imam tudi
prav, da mi na primer zjutraj kavo skuha,
in mi jo včasih, če mi je slabo, prinese
na posteljo; če mi večerjo pripravi; če
mi posodo pomije, hišo pospravi in
pomete, sama vendar ne morem vsega
opraviti. — Pa jaz nisem bila nikoli
vstvarjena za krojača ne, najbolj bi se

podala za gostilničarko! He, to bi bilo življenje! E jaz reva, da moram imeti tacega moža!

X. PRIZOR.

Agata, Cviren.

Cviren. (Vstopi s čajem, za-se) E jaz revež, da moram imeti tako ženo! (Glasno) Tu je čaj. (Ga postavi na mizo).

Agata. Čuj, ti Cvirenček, jutri moram v mesto, v hiši manjka marsikaj; ni kave, ni sladkorja in kaj vem, kaj še vse manjka. Glavna stvar pa je, da si moram kupiti novo bluzo, nimam skoro kaj obleči.

Cviren. Jaz še manj. Saj ni niti mesec od tega, kar si si kupila novo bluzo.

Agata. In če hočem jutri v mesto, mi mora Tina posoditi svojo bluzo. Ali je ni še poslala?

Cviren. Nič nisem videl.

Agata. Vidiš, kakor skrbiš za svojo ženo... še obleko si moram izposojevati, če hočem kam iti, sramota!

Cviren. Saj imaš še skoro novo bluzo.

Agata. Kaj misliš, da bom vedno v eni hodila?

Cviren. Ampak jutri — pojdi rajše kak drugi
dan — ker —

Agata. Zakaj ne jutri?

Cviren. Hm — vidiš — denarja je po malem.

Agata. Kaj misliš, da ti ga bom jaz kovala?

Ta je lepa! Ali nisi gospodar? Skrbeti
moraš za vse! (Meša čaj). Si pridjal
sladkorja?

Cviren. Sem.

Agata. (Pokusi) Čaj je tudi prismojen!

Cviren. Vse je prismojeno.

Agata. Pa žganja nisi prilil?

Cviren. Ga ni kapljice več.

Agata. Kam je pa šlo?

Cviren. (Za-se) V tvoj želodec.

Agata. Prinesi mi ruma.

Cviren. Ruma ni več.

Agata. Kdo ga je spil?

Cviren. Jaz že ne. (Za-se) Če ga ni mačka.

Agata. Kaj tako skrbiš za svojo ženo? Pojdi
v štacuno in prinesi mi ruma!

XI. PRIZOR.

Prejšnji, Jera.

Jera. Dober večer! Gospodar me je poslal.

Agata. Kaj hočeš?

Jera. Je rekel, da plačajte kaj na račun, ker

tabla je že vsa popisana in da vam ne dá nič več na upanje.

Cviren. (Za-se) Ta je prinesla ruma!

Agata. Kaj, tak revež je postal tvoj gospodar?

Kaj nima kaj jesti? Ali misli, da bomo zbežali? Sram ga bodi!

Jera. Je rekel, da plačajte kaj na račun.

Agata. Reci mu, da pridem jaz jutri govorit ž njim.

Jera. Če ne plačate, vas bo tožil.

Agata. Kaj pa to tebe briga?!

Jera. Mene prav nič ne briga ampak...

Agata. Ampak pojdi, od koder si prišla.

Jera. Grem, grem, pa povem mu vse.

Agata. Kaj mu poveš?

Jera. Da ste rekli, sram ga bodi.

Cviren. Ne, Jera, tega mu ne smeš povedati!

Agata. Le povej mu le, jaz se ga prav nič ne bojim!

Jera. A za to, ker vam je dal na upanje, naj ga bo sram? To je v zahvalo?!

Agata. Tiho! In poberi se!

Jera. Saj grem, grem, ne bojte se, pri vas že ne ostanem. (Odide).

Cviren. Ampak, Agata, ne bodi tak, pomisli...

Agata. Kdo pa tebe kaj praša. Pojdi k svojemu delu!

Cviren. (V kuhinjo grede) Tako grmi in jaz moram v sejo.

XII. PRIZOR.

Agata sama.

Agata. Ali misli štacunar, da ne bomo imeli kaj jesti, ako nam on ne dá več na upanje? Temeljito se motiš, debeluhasti kramar! Kaj morda ni druge štacune na svetu? Če ne daš ti, da pa drugi, pa tretji! Še mar mi ni, sem pač neumna, da se jezim, kar mi utegne še škodovati, ker jaz sem grozno rahlega želodca. Še to kapljo spijem in grem takoj k počitku. (Pije).

XIII. PRIZOR.

Agata, Cviren.

Cviren. (Vstopi mej tem, ko Agata piše; prinese skledo testa, ploh in valjar, postavi ploh na mizo in se pripravi k valjanju). Potrpljenje je božja mast.

Agata. Zdaj grem, ti pa bodi tih in miren, opravi svoje delo in spat! Si razumel? (Odhaja v sobo).

Cviren. (Za njo) Agata, Agatka! Čuješ — jaz moram —

Agata. Sem gluha-a-a ! (Zaloputne vrata tako, da vdari Cvirna z vratmi po nosu).

XIV. PRIZOR.

Cviren sam.

Cviren. (Si tiplje nos) O ti rebro Adamovo ti ! Še nos mi hoče odbiti ! Jaz res ne vem, kaj bo iz tega ! Vsak dan je hujša. (Se pripravlja k delu). Najprej napravim rezance, in potem, potem pa — (valja testo) e križ, križ ! E Pavel, kako si bil nespameten. Bedak, grčavi tepec sem bil ! Kako sem bil srečen, dokler nisem imel te nadloge. — E, bolje je, da ne mislim na to. (Hitro valja, kakor da bi se hotel znebiti teh misli. Po kratki pavzi nadaljuje). Zdaj sem jetnik. — Kaj vedno bom jetnik ? (Se zamisli in nasloni z obema rokama na valjar, po kratki pavzi kakor da bi se probudil). Ne ! Nikakor ne ! Temu treba narediti konec ! (Odveže si predpasnik). Proč ti predpasnik ! (Zažene predpasnik v stran).

Agata. (Od znotraj) Pavle ! Pavle !

Cviren. (Se prestraši, si hitro priveže predpasnik in začne hitro valjati in raztezati testo) Kaj je ? Kaj želiš, Agatka ?

Nikar se ne jezi, ljuba Agatica (Ostavi delo). Da bi vsaj zaspala!... (Posluša). Kaj hočem, potrpeti treba, bo že bolje... Kolikokrat sem že sklenil, postaviti se ji po robu, a vselej, kadar jo zagledam ali zaslišim njen glas pa — to testo je pa danes trdo. (Valja).

XV. PRIZOR.

Cviren, Trček.

Trček. (Vstopi pri srednjih vratih, se ustavi, gleda Cvirna, ki valja testo, maja z glavo in se smehlja, Cviren ga ne opazi, po kratki pavzi). Kaj pa delaš, prijatelj? Pavel? Ha-ha-ha!

Cviren. (Se prestraši, sram ga je, predpasnik si naglo zvije okoli pasa ter se začne ironično smejeti). Ha-ha-ha! (Oba se močno smejetata).

Trček. Kaj mesiš štruklje?

Cviren. Štruklje? — Ha-ha-ha! — da prav res štruklje. Vidiš, stvar je taka. Jaz nisem še nikoli štrukljev — to se pravi, jedel sem jih že -- štruklje, pa štrukelj od štruklja je velika razlika — in meni štruklji jako dopadejo — če so dobri — in sem stavil, da napravim štruklje — z

eno besedo — da napravim prave štruklje — da bodo res štruklji!

Trček. Od kdaj pa si postal tak štrukljar?

Cviren. Štrukljar? Jaz nišem štrukljar, samo pravim, da mi štruklji dopadejo.

Trček. Meni so posebno v tek, pa ne da bi jih sam mesil, (pantominično, kakor bi mesil štruklje) ampak na krožniku.

Cviren. Meni je pa prav to všeč. Sam mesil, sam kuhal, sam jedel! Vidiš — vsak človek ima svoje veselje, svoj šport in mož mora znati vse! Kdor vse zna, je neodvisen in sam svoj gospod!

Trček. Kaj pa žena pravi, ker ji delaš konkurenco?

Cviren. Saj ona ne ve, da se jaz s tem zabavam. Seveda..., da bi ona to vedela...!

Trček. Kje pa je ona?

Cviren. Ona? E, ona je — že ves popoldan jej ni kaj prav, zato sem ji rekel, da naj gre v posteljo.

Trček. Tako? Ampak hudega vendor ne bo, kaj?

Cviren. O ne, ne, le v glavi ji malo brenči.

Trček. To ni nič. Sedaj pa morava v sejo!

Cviren. Jaz grem takoj, pa — (ozre se proti

sobi na desno) se moram prej nekoliko preobleči.

Trček. Kaj se boš preoblačil, saj smo doma ; vidiš, kakšen sem jaz ?

Cviren. Takšen vendor ne morem iti !

Trček. Če že hočeš, preobleci se naglo, te počakam.

Cviren. Ni treba, idi naprej, pridem že za taboj.

Trček. Dolgo pač se ne boš mudil, počakam te ! (Sede).

Cviren. Da—pa—veš—hm—!

Trček. Kaj premišljuješ ? — Morda se bojiš žene ?

Cviren. Kaj ? Jaz da bi se bal žene ? Prijatelj, slabo me poznaš ! Tukaj sem jaz gospodar ! (Se udari po prsih).

Trček. No, včasih se dogaja, da je žena gospodar, sicer pa, če je mož zapravljivec in pijanec, tedaj ima žena prav, da gospodari, drugače pa naj bo žena pridna gospodinja, mož pa dober gospodar in vse bo dobro.

Cviren. Tako bi moralo biti povsod, res, prav zares. —

Trček. Moralo bi že biti, ali ni.

Cviren. E, da (vzdihne) ah ! E, da ...

Trček. Kaj ti je ?

Cviren. Premišljujem, katere hlače bi preoblekel.

Trček. (Glasno) Ha-ha-ha !

Agata. (Od znotraj) Pavle, Pavle !

Cviren. (Kihne dvakrat, trikrat, da bi preglasil Agatin glas).

Trček. Kaj imaš nahod.

Cviren. Pa še kakšen, grozen nahod !

Agata. (Od znotraj) Pavle, Pavle !

Cviren. (Zopet kiha da bi prikril Agatin glas).

Trček. Joj kakšen nahod.

Agata. Pavle, ali si gluhi ?

Trček. Saj je tvoja žena ?

Cviren. Tiho ! Zgodilo se je nekaj groznega !

Trček. Povej mi, kaj je že njo ?

Cviren. Kaj ne razumeš ? (Se vrže obupan in osramočen na stol). Moja žena je — ah —.

Trček. Kaj je s tvojo ženo ?

Cviren. Znorela je !

Trček. Tvoja žena znorela ?

Cviren. Pa še kako !

Trček. Ti revež, ti !

Cviren. Pa še kakšen !

Trček. Ali si poslal po zdravnika ?

Cviren. Neče ga.

Agata Pavle, ali odpreš ?

Cviren. Prosim te, pojdi v sejo, reci, da pridem pozneje !

Trček. Nikakor ne ! Ti moraš ostati doma, povem da ti ni mogoče priti, ker ti je žena znorela. —

Cviren. Ne, tega ne smeš povedati nobenemu ! Ali mi obljubiš ?

Trček. Ne povem nikomur. Častna beseda ! (Mu da roko).

Cviren. Dobro, zdaj pa pojdi ! (Ga sili).

Trček. Samo povej mi, ali jo je prijelo naenkrat ali kako ?

Cviren. O ne, prijemalo jo je že dolgo, nocoj jo je pa kar zgrabilo ! Idi, idi !

Trček. Jej, jej ! To je grozno !

Cviren. Idi, idi ! (Ga pahne ven).

XVI. PRIZOR.

Cviren sam.

Cviren. (Si naglo odvije predpasnik) Človek mora znòreti ! (Začne naglo valjati in tanjšati testo, mej tem pa govori glasno sam s seboj in posnema, kolikor mogoče Trčkov glas).

Naraven glas : Kaj pravite vi k temu, a ?

Posnemajoč glas : Jaz pravim, da je to grda, nesramna laž !

Nar. glas: To ni res !

Pos. glas: Vi ste tepec !

Nar. glas: Tiho vam pravim ! Drugače vas telebnem skozi vrata, kaj mislite vi, a ?

XVII. PRIZOR.

Cviren, Agata.

Agata. (Vstopi, ostane blizu vrat, gleda in opazuje Cvirna, ki se krega sam s seboj).

Cviren. (Nadaljuje, kakor da ne bi je bil opazil).

Pos. glas: Vi ste butec !

Nar. glas: Jaz ? Čakajte ! (Vzdigne valjar, kakor da bi hotel koga udariti) Na ! (Udari po zraku) Tu imaš, butec ! (Gre k vratom in zapodi namišljenega prepirljivca ven) Alo — marš ! Takoj se mi poberi ! Na ! (Mu da brco in zapre vrata) Na ! tako ti šema, zdaj bo vsaj mir ! (Zapre vrata).

Agata. Ha-ha-ha — !

Cviren (Kakor, da ne bi vedel, da je bila žena že prej v sobi). Kaj ti si, Agata, kaj ne spiš ?

Agata. (Roke križem). Kaj pa dela moje prebrisano krojače ? Ali plašiš muhe, ali te trka luna ?

Cviren Ne, ne — ampak — vidiš, kadar sem sam — tako v sobi, me večkrat obide nek strah in da se znebim strahu, pa začnem govoriti sam s seboj.

Agata. Kaj bledeš? Ali sanjaš? (Zamahne z roko). Kaj mi ni še poslala Tina bluze?

Cviren. Ne še.

Agata. Da ni pozabila, moram kar sama po njo! (Ogrne si veliko naramno ruto) Vrnem se kmalu, ti pa le naprej sanjav! Pazi pa, da te ne pobere kak strah! (Odide).

XVIII. PRIZOR.

Cviren sam.

Cviren. (Sede ves zmučen na stol) O sveta potrpežljivost, ti ena največjih čednosti, a mene vendor preveč mučiš. Kaj sem storil, reva, zdaj še-le spoznam, prepozno mené greva, ko tebe že imam. (Premišljuje) Ne, ne bova — tako ne more dalje! Kaj sem pravzaprav jaz? Ali sem mož, ali žena, ali hlapec ali dekla? Nič nisem, suženj sem! — Jaz, izučen krojač, ki poznam tri jezike! Ki sem prehodil pol sveta, pa suženj — dosti, dosti tega! (Si odveže pred-

pasnik in ga zažene v stran). Pojdi se solit! Mož hočem biti, pravi mož, cel mož! (Nese v kuhinjo ploh, valjar in testo). Dosti tega!

XIX. PRIZOR.

Milek sam.

Milek. (Vstopi previdno).

Orkestralna par-
titura štev. 8.

(Kuplet).

D'narja ni,
pa ga ni!
Vse dandanes
že kriči.

Vsi kovači
in krojači
po navadi
suhi so.
Vsi mizarji
in čevljarji
cvenka nikdar
nimajo.

Kakor pivci
tudi brivci
skozi prste
gledajo.
Vsi poklici,
celo škrici
cvenka tudi
nimajo.

D'narja ni,
pa ga ni!
Vse dandanes
že kriči.

Kje pa je mojster? Ampak suša pa taka — večja, kakor tisto leto, ko je bilo tistih sedem suhih krav. (Pogleda v kuhinjo). Mojster, mojster!

XX. PRIZOR.

Milek, Cviren.

Cviren. (Pride iz kuhinje) Kaj je, Milek?

Milek. Pet kron sem dobil. Petnajst pa jih dobim, posodila mi jih bo sestra — takoj ko pride oče domov — če jih bo imela — (vzame robec, v katerem ima zvezan denar).

Cviren. (Ga potreplja po rami). Prav, prav, Milek, prav!

Milek. Teh pet kron vam lahko takoj dam, ali pa vam dam pozneje vseh dvajset skupaj. —

Cviren. Daj mi za sedaj teh pet.

Milek. Tu jih imate! (Mu jih da).

Cviren. Hvala ti, Milek, vrnem ti jih v kratkem, saj bo zdaj zaslužek z uniformami. Ali si nesel uniformo v občinsko sobo?

Milek. Ne še, zdaj grem domov in potem jo nesem takoj.

XXI. PRIZOR.

Prejšnja, Jernej.

Jernej. Dober večer! Prišel sem po najemnino, niste plačali že dva meseca. Meni je vseeno. Gospodar je rekел, da če ne plačate, vam odpove stanovanje in jutri

vas bo tožil. Ste razumeli? Tako je rekel gospodar. Meni je vseeno.

Cviren. Razumel, razumel.

Milek. Kaj ni gospodinje doma?

Cviren. Ne, šla je ven.

Jernej. Dajte mi denar! (Stegne roko).

Plačati morate trideset kron! Meni je vseeno.

Milek. Kaj, prav nocoj moraš prinesti denar domov?

Jernej. Prav nocoj, tako mi je rekel gospodar, meni je vseeno.

Cviren. (Misli, kje bi našel denar) Čakaj Jernej, v desetih minutah sem tu. (Obleče jopo).

Jernej. No, potem pa počakam, pa ne mudite se dolgo.

Milek. Take sile menda ne bo, da ne bi mogel počakati četrtn ure. (Zbadljivo). Meni je vseeno!

Jernej. Ti ne veš, Milek, imam še veliko dela in moj gospodar je čuden, siten mož.

Milek. In zraven skopuh, saj ga poznam, trese se za zrno prošá!

Cviren. (Vzame klobuk). Takoj bom tu, Jernej. (Odide).

Jernej. Že prav.

XXII. PRIZOR.

Jernej, Milek.

Milek. Kaj pa s teboj, Jernej? (Ga vdari po rami). Kaj se ne boš ženil?

Jernej. Jaz ženil? Jaz se ne bom ženil.

Milek. Kaj se ne boš? Saj Neža ni napačna punca.

Jernej. Da, rečem ti po pravici, Milek, kdaj me je že tako — milo pogledavala, pa jaz sem se delal vedno slepega in gluhega.

Milek. Pa pridna je Neža, in tudi imela bo! (Pokaže s prsti).

Jernej. Kaj ne bo imela, saj služi že celo večnost, ampak tako — nekam — trda je, nerodna in starikava.

Milek. Kaj tisto, koliko bo imela, koliko?

Jernej. Najmanj tristo.

Milek. Let?

Jernej. Ne, ne, goldinarjev, prihranjenih.

Milek. Jaz sem prašal, koliko let ima, koliko je stara?

Jernej. A tako, pravi, da jih teče štirideset.

Milek. Potem sta pa skupaj. Jernej! Le vzemi jo! Kar imaš ti in kar ima ona, saj spravita celo kmetijo skupaj,

Jernej. Kaj misliš, da bi jo vzel?

Milek. Kaj boš čakal, saj si že zadosti star
in tudi pameten bi že lahko bil!

Jernej. Vidiš, Milek, jaz pravzaprav tudi več-
krat mislim, da bi jo vzel, pa bojim
se stroškov — stroški vidiš, so veliki,
stroški.

XXIII. PRIZOR:

Prejšnja, eksekutor.

Eksekutor. (Ima rudečkast nos, rad pije, je
nekoliko natrkan, ima mošnjo za spise).
Dober večer! Ali je gospod Cviren Pa-
vel, krojaški mojster iz Podloga hišna
številka 19 doma?

Milek. Kmalu pride, kaj dobrega?

Eksekutor. Od mene po navadi prav malo
ali nič dobrega, moja služba je tako!
Čakati pa ne utegnem, stvar je silna.
Na predlog Ivana Javorja, trgovca iz
Košare, Timam nalog, napraviti urubež
s prenosom. (Odpre) mošnjo in vzame
iz nje spis).

Milek. Če imate vročiti kak spis, le meni
ga dajte, ga že jaz izročim mojstru.

Eksekutor. To ni spis, to je popis.

Milek. Ne razumem.

Eksekutor. Čakajte, boste v takoj razumel!

(Vzame svinčnik in piše na svoji mošnji). Ta čas pa pride mojster. — Glejte: ena miza, (piše) tri stolice — stroja ne smem zapisati.

Milek. Kaj delate?

Eksekutor. Ali še ne razumete? Rubež je v hiši, rubež!

Milek. Počakajte vam pravim, mojster pride takoj!

Eksekutor. Žal mi je, a čakati ne morem, čas je zlato, ali denar ali rubež. Moja služba je taka, jaz ne morem pomagati!

Milek. Mojstra moram poiskati, da bi le veden, kam je šel. (Odide naglo).

Jernej. Čuj, čuj Milek, čakaj! (Gre za njim).

XXIV. PRIZOR.

Eksekutor sam.

Eksekutor. (Se ozira po sobi) Tu ni druga — aha ura! (Piše). Stenska ura, sicer je malo vredna, zdi se mi, da je ravno tako zanesljiva, kakor pratka. (Zagleda kovčeg in dežnik). Še nekaj, ta kovček pa je res lep, in tudi dežnik! (Piše). To pa takoj s prenosom zarubimo. (Vzame kovčeg in dežnik pod pazduho).

(Kuplet) :

I.

Eksekutor sem oblast,
hodim rubit a ne krast.
Vse pograbim,
v mošnjo spravim,
vse pretresem
in odnesem.
Ta moja služba je visoka,
da vse pred mano škripa, poka !

II.

Jaz sodnije sem organ,
rubež delam vsaki dan.
Kdor ne plača,
kdor ne vrača,
ga zarubim
in oskubim.
Ta moja služba je visoka,
da vse pred mano škripa, poka !

III.

Vse zapleni moja pest,
ker sem eksekutor zvest.
Rubim ure,
race, pure.
mize, stole,
krave, vole.
Ta moja služba je visoka,
da vse pred mano škripa, poka !

IV.

Ko sem bil še fantič mlad,
pravil oče mi je rad :
to je glava,
to bo slava !
Tebe čaka
čast prvaka !
Ta moja služba je visoka,
da vse pred mano škripa, poka !

Zdaj pa naprej, če najdemo še kaj.
(Odide z dežnikom in kovčegom v
kuhinjo pevaje za-se): Ta moja služba
je visoka . . .

XXV. PRIZOR.

Jernej sam.

Jernej. Ga ni več. Ampak nič dobrega ne
kaže, kadar prihajajo taki možje v hišo ;
moj gospodar vedno pravi : le suše in
toče ne na polju in le zdravnika in ek-
sekutorja ne v hišo !

XXVI. PRIZOR.

Majer, Jernej.

Majer. (Pokuka previdno skozi srednja vrata)
Pst, pst ! Čujte vi ! Ali je gospodinja
doma ?

Jernej. Ne, šla je z doma, tudi gospodarja
ni doma !

Majer. (Vstopi) Dobro ! V velikem strahu
pozabil sem kovčeg in dežnik. (Išče).
Kam so mi djali ? Tu ne najdem nič.
Gotovo so spravili v sobo, ampak —
ali res je ni doma, gospodinje ?

Jernej. Prav res ne.

Majer. Za dežnik še mi ni toliko, ampak za

kovčeg — kako sem moral vraga pozabiti ? (Hoče v sobo, pa se takoj ustavi).

Ali res ni gospodinje notri ?

Jernej. Če vam pravim.

Majer. Dobro torej. (Gre previdno v sobo).

Jernej. Kaj pa ta išče ? Čudno se mi zdi vse to — čudno — to ni po dobrem, pa naj bo, kar hoče, meni je vseeno !

XXVII. PRIZOR.

Jernej, Cviren.

Cviren. Kaj še čakaš, Jernej ?

Jernej. Kaj pak, saj mi niste še dali trideset kron !

Cviren. Jaz nimam več ko pet kron. (Išče po žepih). Kam sem jih djal ? (Išče).

Jernej. Morate plačati trideset kron ! (Stegne roko).

Cviren. Če pa nimam več ko pet ? Vzemi teh pet za sedaj ! (Išče). Ostalo bom pa — kam vraga sem jih djal ? Ne da bi jih zgubil ! (Gleda po tleh). Ta je lepa, še tega se je manjkalo — (išče po žepih) pri meni je vse mogoče, prav zgubil sem jih. — Nimam jih več ! Kadar človeka nesreča preganja. —

XXVIII. PRIZOR.

Prejšnji, Žigon.

Žigon. (Vstopi) Ali jopo, ali sukno!...

Cviren. (V zadregi) Jopo — jopo — seveda, kaj pa da!

Žigon. Pokažite jo!

Cviren. Milek, kje je jopa? Milek! Milek! Ampak — (išče po žepih).

Žigon. (Jezno) Kaj Milek. Jaz nočem Milka! Jaz zahtevam svojo jopo ali pa sukno in denar, ki sem vam ga dal naprej!

Cviren. (V strahu) Prosim vas — vse bom dal vse. Kam — (išče).

Žigon. Jaz sem vaših prošenj sit, razumete?

Cviren. Razumem, da, kajpada, a prosim potrpljenja! Potrpljenje je božja mast. To je že od — (išče po žepih).

XXIX. PRIZOR.

Prejšnji, Agata. (Ta prizor se mora vršiti zelo naglo in točno).

Agata. (Vstopi, v časniškem papirju ima zavito bluzo, v drugem pa steklenico) Kakšen semenj je tu, Cviren? (Mu pokaze steklenico). Ta je za jutri opoldan, denem jo v omaro, pazi dobro! (Gre v kuhinjo. Ko je odprla vrata kuhinje,

se sreča z eksekutorjem, Agata se prestraši in odstopi). Kdo je tu?

Eksekutor. (Vstopi) R-r-r-rubež! (Proti Agati).

Ali ste vi Cviren?

Agata. Vam se meša! (Gre naglo v svojo sobo na desno).

Žigon. (Jezno na Cvirnovi levi). Dajti mi jopo! (Ga potegne za rokav).

Jernej. (Stegne roko proti Cvirnu na Žigonovi levi). Dajte mi trideset kron!

Agata. (Je mej tem odprla vrata, sreča se z Majerjem, ki hoče iz sobe, se prestraši in vsklikne). Ah, vi? V stran od mene! (Se umakne v ozadje).

Majer. Proč od mene, proč! V stran! (Se umika, zadene s hrbotom ob Cvirna in zbeži, Cviren ob Žigona, Žigon ob Jerneja, Jernej ob eksekutorja, ki se malone zvrne. Stojijo tako le:

Cviren, Žigon, Jernej, eksekutor).

□ □ □ □

Cviren. (Za-se) Zdaj je čas! (Glasno) Čakaj, Agata, jaz ga že vjamem! (Teče za Majerjem).

Žigon. Cviren! Jopo, jopo! (Teče za Cvirnom).

Jernej. Cviren ! Trideset kron ! (Teče za Žigonom).

Eksekutor. Cviren ! Nate akt ! Cviren ! (Teče za Žigonom s kovčegom in dežnikom).
Orkestralna partitura štev. 10.

Agata. Kam tečeš, Cviren ! Cviren ! (Teče za njimi. Takoj godba).

(Godba začne svirati, ko je še Agata na odru).

Zagrinjalo pade naglo.

III. DEJANJE.

Občinska soba.

(Na sredi večja miza za odbornike s stolicami. V ozadju omara za razne spise; mala miza, na njej zapisnik, črničnik i. t. d. Na zidu obešalnik in par slik. Na sredi visi petrolejska svetilka. V kotu par zavitih zastav na drogu).

Orkestralna partitura štev. 11.

I. PRIZOR.

Župan, **Kožuh**, **Pečka** in **Slak** sedijo pri mizi.

Kožuh. Kakor kaže, še sklepčni ne bomo danes.

Pečka. Kje so pa drugi? Kje je tajnik?

Župan. Tajnika ne bo, sestra se mu je poročila, moral je na svadbo.

II. PRIZOR.

Prejšnji, **Trček**.

Trček. Bog ga daj, možje!

Vsi. Dober večer!

Slak. Počasi se že zberemo.

Kožuh. Kako pa to, da ni Cvirna? Čudno, danes imamo odločiti o novih uniformah, a krojača Cvirna le ni.

Slak. Če ne bo delal on, bo delal pa kdo drugi, kaj manjka krojačev in tudi cenejših sicer!

Trček. Čujte, župan. (Gre v ospredje, mu namigne, naj gre za njim).

Župan. Kaj pa je? (Gre za njim).

Trček. Veste-li, zakaj ni Cvirna v sejo? Ali ne veste nič novega?

Župan. Nič, kaj tacega?

Trček. Povem vam, toda edino pod pogojem, da ne črhnete nikomur besedice.

Župan. Tu je moja županska roka! (Mu da roko).

Trček. (Potegne župana še bolj v ospredje. Pečka zapazi, da se župan in Trček razgovarjata tajno, vstane, se nekoliko približa in vleče na ušesa). Povem vam torej, da se je Cvirnovi ženi danes, sedaj-le zvečer (zaokroži z roko ob čelu) zmešalo. — Toda tiho!

Župan. (Se začudi). O-o-o! Joj, joj! Hm — hm! (Za-se) To pa moram takoj povediti svoji ženi.

Pečka. (Za-se) Kaj se je moralo zgoditi?

Župan. E glava, glava! (Išče po žepih). Občinski red sem pozabil doma in pri današnji seji ga potrebujemo, skočim kar sam ponj, takoj pridem! (Odide povedati svoji ženi, da je Agata znotrela).

III. PRIZOR.

Vsi razun župana.

Pečka. Kdaj pa začnemo enkrat s to sejo?

Kaj bom čakal tu do polnoči? (Sede k Slaku in se razgovarja z njim).

Trček. Dajte mi prežo, vi Kožuh, ki imate tako dobrega.

Kožuh. Tudi dve! (Mu da prežo). Vsak vam ne ponudi tacega ne, je skoraj sam trentin in radika.

Trček. Zato vam pa nekaj povem. (Potegne ga v ospredje na isto mesto, kakor prej župana). Ampak pod pogojem, da ne zinite nikomur o tem, ker ne ve še nihče! Dajte roko!

Kožuh. Kaj jaz? (Mu da roko).

Pečka. (Je zapazil, da govorita nekaj tajnega, vstane in prisluškuje kakor prej).

Trček. Pomislite, kakšna nesreča! (Tajno). Cvirnovi ženi se je danes, malo prej, nekam zapletlo in zmedlo. (Zaokroži ob čelu).

Kožuh. (Začudeno). Ni mogoče! Kako se je to zgodilo?

Trček. Kar naenkrat ji je nekaj pamet zagrnilo.

Pečka. (Ker ni mogel ničesar vjeti). Kaj vraga imata pa ta dva?

Kožuh. Sem slišal, da je preveč pila.

Trček. To, to bo vzrok, e, vino, vino!

Pečka. (Ne more se več vzdržati, stopi k njima). Čujta, mene prav nič ne briga, ampak vendar, kaj se je zgodilo?

Kožuh. { Nič, nič!
Trček.

Pečka. (Užaljen in jezen se obrne). Kakšen red je pa to? Jaz protestiram! Če se skliče seja ob sedmih, naj bo ob sedmih, ne pa ob osmih! Kaj pravite, Slak? Jaz grem kar domov! (Hoče iti).

Kožuh. Kam hočete iti, Pečka? Danes je vendar važna seja. Župan pride takoj, tačas pa si oglejte novo omaro za spise, ravno včeraj jo je pripeljal mizar, tam-le je, v sobi. (Pokaže na desno).

Pečka. Kaj? Nova omara? Kje je? Jaz je nisem še videl! (Hiti v sobo na desno).

Trček. Poglejmo novo omaro. (Gre za Pečko).

IV. PRIZOR.

Kožuh, Slak.

Slak. Jaz sem jo pomagal razklađati, pa ne vem, kaj je bilo treba te nove omare sicer.

Kožuh. Čuje, boter Slak, sedaj ko sva sama,

povem vam neko novico, ampak to mora ostati tajno.

Slak. (Vstane naglo). Kaj tacega, kaj?

Kožuh. (Ga potegne v ospredje prav na isto mesto, kakor prej Trček njega in župana). Povem vam toda ako mi daste častno besedo, da ne zinete nikomur, ker o tem ne ve še živa duša.

Slak. Kaj smo otroci, boter Kožuh! Tu je moja roka takorekoč! (Mu da roko).

Kožuh. Velja!

Pečka. (Vstopi). Omara je lepa, samo premajhna je. (Prisluškuje kakor prej).

Kožuh. (Nadaljuje skrivnostno). Povem vam torej, da se je Cvirnovi ženi danes zvezčer — zdaj-le zmešalo — (zaokroži z roko ob čelu).

Slak. Pojdite, kaj res? Tega ne verujem!

Pečka. (Se približa in posluša). Kaj hudi mama imajo danes ti ljudje in jaz ne morem ničesar izvedeti!

Trček. (Vstopi). Omara mi ugaja, lepa je.

V. PRIZOR.

Prejšnji, Milek.

Milek. Dober večer! Tu pošlje mojster!

Kožuh. Dobro, dobro, obesi tja. Kje pa je mojster!

Milek. Pride nekoliko pozneje. (Obesi sabljo in uniformo na obešalo).

Pečka. (Začne takoj tipati in precenjevati uniformo). Čuješ ti, čemu bo ta uniforma?

Milek. Menda veste, saj ste občinski odbornik!

Pečka. Tepec! Kaj misliš, da mora občinski odbornik vse vedeti?

Milek. Tega nisem nikoli mislil o vas.

Pečka. Ti, čuješ, ampak ti gumbi so premajhni!

Milek. To je vendar le vzorec, če boste hoteli, vam prišijemo kar cele pokrivače. Bog! (Odide).

Pečka. Ti preklemano fanté ti, kako je drzno, ta šegala!

VI. PRIZOR.

Brez Milka.

Trček. Kaj vi Pečka niti ne veste, čemu je ta uniforma?

Pečka. (Užaljen). Jaz nisem bil v zadnji seji, kaj jaz vem, kaj ste sklepali, radoveden tudi nisem, da bi poizvedoval.

Slak. Kaj niste radoveden, Pečka, kaj to pravite! Kdo je radovednejši od vas?

Pečka. Jaz radoveden? Hm —

VII. PRIZOR.

Prejšnji, župan.

Župan. (Ima v roki „Občinski red“, zagleda uniformo) Uniforma je torej tu, zdaj pa le začnimo. Vsak na svoje mesto, prosim — (sedejo). Kaj sem hotel reči Kožuh, čujte! (Potegne ga v ospredje, kakor prej njega Trček. Tajinstveno). Čujte, povem vam nekaj, ampak edino pod pogojem, da —

VIII. PRIZOR.

Prejšnji, Cviren.

Cviren. Dober večer, možje! Oprostite, zaksnil sem se nekoliko.

Pečka. Vidite ga! Ste rekli, da ga ne bo.

Župan. (Kožuhu) Povem vam pozneje.

Trček. (Gre takoj k Cvirnu, potihoma) Kako je doma?

Cviren. Dobro, pustimo sedaj to.

Župan. Torej vsak na svoje mesto, prosim! (Vsak sede na svoje mesto) Vi, Cviren, tam je vaše mesto. (Mu pokaže in vstane). Spoštovani svetovalci! Zbrali smo se danes, da sklenemo in napravimo uniforme dvem občinskim stražnikom in

novi požarni brambi. Spoštovani svetovalci ! (Natakne si očala). Do sedaj niso še imeli naši stražarji uniforme. Hodili so oblečeni kakor mi navadni ljudje. Vsled tega niso imeli tiste moči, tistega ugleda in respekta, ki jim tiče, kajti dobro vam je znano, da uradna moč tiče le v uniformi in sablji. Poglejte le žandarje in vojake ! Kaj bi bili ti brez uniforme, puške in sablje ? Nič ! Povsod, koder sem hodil, bil sem tam v Celovcu, Kranju, celo v Kamniku itd., povsod sem videl občinske stražnike v uniformi, in prava sramota za našo občino je, da nimamo še uniformiranih stražnikov. Kdor ima kaj proti temu, prosim, naj govorí !

Trček. Prav govorí !

Slak. Samo če ne bo taká uniforma tako-rekoč predraga sicer.

Kožuh. (Vstane) Kaj predraga, desetak gor, desetak dol, se ne gremo, samo da bo uniforma lepa in sablja dolga.

Trček. Tako se govorí, ta je možka beseda !

Kožuh. Kaj ne, Trček ? (Sede).

Župan. Kar se tega tiče, dajem besedo mojstru Cvirnu.

Cviren. (Vstane, se nekoliko prikloni, mirno)

Slavni odbor! Jaz nočem, da bi se mi morda očitalo to in ono. Zaradi tega, poslal sem slavnemu odboru vzorce, da se prepriča o blagu in kroju. (Vzame uniformo z obešala). Poglejte to uniformo, prinesel sem jo iz Ljubljane od svojega mojstra, ravno tako imajo občinski stražniki v Ljubljani.

Slak. Kaj primerjate takorekoč našo vas z Ljubljano? Samo če ne bo predraga, pravim jaz.

Kožuh. (Zamahne roko kvišku) Kaj zmerom tisto govorite!

Cviren. Zastonj nočem in ne morem delati, odirati tudi ne maram, da imam le pošten zaslužek.

Trček. Tako se govari, kaj pak!

Cviren. Poglejte si blago. (Da uniformo županu, ta Kožuhu i.t.d. Vsi pregledavajo in komentirajo po svoje). Za tri leta jamčim, da se ne strga.

Kožuh. Blago je res dobro.

Pečka. Vse lepo, vse dobro, samo gumbi se mi zdijo malo premajhni in pretemni.

Župan. Kaj boste govoril, Pečka, če so takšni dobri za Ljubljano, mislim, da bodo tudi za nas.

Cviren. Pravite, da so gumbi temni, (drgne

gumb z rokavom) poglejte, ali se ne sveti, kakor luč? Tu je pa sablja! (Vzame sabljo z obešala). Le poglejte jo, gospod župan. (Mu jo da).

Župan. Saj ni nabrušena?

Cviren. Ne, ne!

Pečka. Pazite, da koga ne prebodete; s takimi stvarmi se ni šaliti.

Župan. Ali mislite, da sem otrok? (Da sabljo naprej, kakor prej uniformo).

Kožuh. (Držeč sabljo v rokah jo ogleduje). Malo zarjavela je in stara je menda!

Cviren. To je le vzorec; preskrbim čisto nove sablje.

Pečka. (Ki je vzel sabljo v roke). Še nikoli nisem imel tacega orodja v rokah. — Skoraj ne vem, kako se drži. (Jo drži nerodno) Ali lepa je vseeno.

Slak. Vi ne znate niti držati sablje, Pečka! (Vstane, mu jo vzame iz rok in se odstrani na levo). Tako se drži sabljo tako! (Začne salutirati in vihteti sabljo kakor da bi se dvobojeval). Ena, dve, tri! (Jo nameri v šali na Pečko).

Župan. Kaj delate, Slak? Slak!!!

Kožuh. Boter Slak!

Pečka. Ali ste znored? Slak!!! (Se ogne

in silno prestraši, tako, da se prevrne s stola na tla).

Vsi. (Navskriž) Slak ! Slak ! Kaj delate ? !!
(Pomagajo Pečki na noge).

Slak. Kaj meni pravite ? E dragi moji, da bi videli, kako smo jo takorekoč sukali pri dragoncih ! Tristo bobnov, kako so žvenketale !

Pečka. (Ki je vstal, se tipa za hrbet, ker se je udaril, jezno) Čujte, Slak ! Mene ne boste zbadal s sabljo ! Kaj mislite, da ste v vojski ! Vi jo že dolgo kuhate proti meni in vi vsi ste priča, da me je hotel umoriti.

Slak. Saj to je bila le šala ! Tu imate sabljo !
(Položi sabljo na mizo).

Pečka. Jaz ne poznam takih šal... prebosti ste me hotel, jutri grem na sodnijo !

Župan. No, no, Pečka, Slak ni mislil nič hudega.

Trček. Gotovo ne !

Pečka. Če bi me bil zbodel, malo bi manjkalo, da ne bi tekla kri ! Pa naj bo !
(Vzame sabljo in jo ogleduje) Malo prekratka se mi zdi.

Slak. Kaj prekratka ? Vidi se, takorekoč, da niste bili vojak. Pečka, še predolga je !
(Sede).

Cviren. No vidite, Pečka ?

Vsi. (Sedejo).

Župan. Kakor vidim, uniforma in sablja uga-jata vsem. Sedaj nam pa povejte Cviren, koliko bosta stali taki dve uniformi.

Slak. To je glavna stvar !

Pečka. Jaz bi vendar poprej rad videl, kako bo stala uniforma na životu ? Kako bosta izgledala naša dva občinska stražarja !

Trček. Jaz bi tudi rad videl !

Kožuh. Če bi bil vsaj eden stražnikov tu, pa bi se oblekel, tako pa — veste kaj, ker ni naših stražarjev tu, naj se eden odbornikov obleče.

Slak. (Pikro) Pečka naj se obleče takorekoč.

Pečka. Jaz, hm ? Ne vem niti v rokah držati take uniforme, kaj še, da bi jo oblekel.

Cviren. Župan naj odloči, kdo se obleče.

Župan. Jaz mislim, da bi bilo najbolje, da se kar vi, Cviren, oblečete ; saj ste bil vojak in uniform ste tudi že dosti vmeril.

Vsi. Dobro, Dobro !

Cviren. Naj bo, oblečem se torej jaz. (Sleče svojo suknjo, obleče bluzo, se pokrije in si prepaše sabljo).

Pečka. To se bosta držala naša stražarja, sapramiš !

Trček. Še pogledala ne bosta nikogar!

Kožuh. Jaz sem zmeraj dejal: kupimo uniformo, kupimo jo!

Župan. In ravno za praznike jo bosta imela prvikrat.

Pečka. To bo parada, hudiman! Pasja noga, kako mu stoji! (Gre k Cvirnu in ga ogleduje natančno).

Slak. Čakajte, čakajte, ko si dene še čako in sabljo!

Pečka. Jaz se bojim, da naša stražarja ne bosta znala salutirati.

Trček. Ta uniforma je pa res lepa.

Slak. Lepa je, lepa, ampak bojim se, da bo takorekoč predraga sicer!

Kožuh. (Vstane, jezno). E zlodja, tisoč kron ne bo stala! Ali mislite, da jo Cviren napravi zastonj? Kaj vedno tarnate: predraga, predraga! Radi tega vendar ne bomo obožali in pravzaprav, saj ne boste plačali iz svojega.

Slak. Vi tudi ne, ki se toliko bahate!

Župan. Koliko bo stala, no Cviren!

Cviren. Veste kaj, v Ljubljani smo delali take uniforme s sabljo vred po 70 kron, tukaj jih pa napravim po 65 kron.

Župan. Napravite jih po 60 kron.

Cviren. Ne morem spod 65, prav res, da ne.

Kožuh. Naj bo 65, kaj se bomo trgali za par kron.

Župan. Ste toraj zadovoljni?

Vsi. (Razun Slaka) Dobro, dobro, naj bo!

Cviren. (Ki se je ravno napravil bolj v ozadju na levi). Torej prosim, zdaj pa glejte! Zdaj se čutim kar prerojenega, (za-se) zdajle naj pride Agata! (Postavi se v pozicijo, sabljo drži v roki, vsi ga ogledujejo in občudujejo).

Slak. (Gre k Cvirnu in mu popravi bluzo in čako, klobuk ali kapo. Takoj vdarja

Orkestralna partitura št. 12.

mali boben). Prsa not! Trebuh ven! Čakaj, bomo videli, če znam še kaj! (Se odstrani v ospredje in komandira) Habt Acht! Rechtsum! Linksfront! Zug marsch! (Cviren se obrača na komando in koraka pretirano po taktu godbe, ko je prišel v ospredje) Zug halt! Rechtsum! Zug marsch! (Gre pretirano vojaško v ospredju odra na desno. Ko je pri zidu) Zug halt! Kehrt euch! Zug marsch! (Gre na levo, ko je prišel do zida) Zug halt!

X. PRIZOR.

Prejšnji, Agata.

Na besedo „Zug halt!“, vstopi Agata razburjena. Ko vstopi, se vsi prestrašijo in odskočijo v ozadje, le Pečka je miren, ker ne ve, da je „zmorela“. Cviren se postavi na levi pri vratih v pozicijo, kakor da bi stal „pozor“ in napne lica.

Agata. Kje je? (Naglo pogleduje vsacega posebej, da bi našla moža, niti na misel ji ne pride, da bi pogledala Cvirna)
Kje je Cviren? (Županu). Kam ste mi ga skrili?

Župan. Ali prosim vas, saj vašega moža ni bilo tukaj.

Kožuh. { Seveda ga ni bilo, mi ga nismo
Trček. { videli!

Agata. Kaj ga ni bilo? (Išče pod mizo). Jaz pa vem, da je tu! Ven mi dajte mojega krojača! Pavle! Kje si?

Vsi: (V strahu se stiskajo k zidu in za stolicami).

Pečka. Čujte, Agata — tja le poglejte. (Počaže proti sobi na levo, pred katero je stal Cviren).

Župan. Tiho, Pečka!

Agata. (Pogleda in hiti k vratom). Aha, že vem, ga že imam, tukaj notri čepi! (Odpre vrata). Pavle! Pavle!

Cviren. (Jo pahne notri ter zaloputne vrata).

Zdaj imam tičko v kletki! (Zaklene vrata, ključ vtakne v žep).

Agata. (Od znotraj). Odprite, odprite! Kdo me je zaprl?

Vsi. (Tarnajo). Kaj pa zdaj? Kaj bo? Kaj bo?

Župan. Le obupati ne Cviren, vse bo dobro.

Pečka. Čuje, jaz sicer nisem eden tistih radovednežev — ampak, kaj pa je, jaz ne razumem ničesar.

Agata. (Tolče po vratih), Odprite! Odprite!

Cviren. Oprostiti, spoštovani svetovalci, razun Trčka, ne ve še nobeden, da je moja žena nekoliko — (zaokroži z roko ob čelu).

Župan.

Kožuh.

Slak.

Vemo, vemo!

Cviren. Kdo vam je povedal?

Župan. (V zadregi). — Saj se ji pozna na prvi hip!

Trček. (V zadregi). Kdo je ne bi poznal.

Pečka. Kaj, vaši ženi se vrti tu? (Pokaže na čelo). — A to ste si šepetali prej tako tajno?

Kožuh. Kar smo si šepetali, to vas prav nič ne briga! Razumete?

Župan. Kaj vedno brbljate, Pečka!

XI. PRIZOR.

Prejšnji, Majer

Majer. Dober večer, gospoda! (Klanja se komično). Klanjam se!

Cviren. (Se prestraši, gre v ozadje na levo zase). Še tega se je manjkalo!

Majer. Oprostite, da prihajam ob tej uri, ali — tujec sem, ki iščem svojih pravic. Slavni svetovalci! (Se klanja kakor zgoraj) Jaz sem — (vzame iz listnice vizitko, ter jo da Pečki, ki je stal prav pred njim in ga radovedno gledal) prosim — (Pečka vzame hlastno vizitko, jo obrača in ogleduje). Ali imam čast govoriti z gospodom županom?

Pečka. O ne, jaz nisem župan in tudi ne bi maral biti, jaz sem le posestnik in trinovec s kisom in milom na drobno in debelo — moj oče pa je bil šest let za župana in še danes bi bil če ne bi bil umrl.

Majer. Kdo izmed gospodov je župan, prosim?

Pečka. Ta, ta je župan! (Pokaže).

Župan. Kaj želite?

Majer. (Se obrne k županu, govori naglo).

Velespoštovani gospod župan, imam čast! (Mu da drugo vizitko).

Pečka. Čemu neki deli te listke?

Majer. (Naglo). Jaz sem Rudolf Majer, zastopnik velike trgovske tvrdke in tovarne šivalnih strojev, bratov Adler na Dunaju. Naša tvrdka je znana po vsem svetu. Svoje filijalke ima v Parizu, v Moskvi, Berlinu, Budimpešti, Milianu, Bolonji, Ljubljani, v Trstu. Potem v Ameriki, Aziji, celo v Afriki. Sploh po vsem svetu. Tvrđka Adler izdeluje najbolj moderne, solidne, trpežne in lahke stroje, katere z vso lahkoto goni vsak petleten otrok —. Jaz sem namreč prodal danes krojaču — —

Pečka. (Naglo posnema Majerja). Gospod, vi ste lahko danes prodali deset strojev trgovina je fakt, saj sem sam trgovec s kisom in milom na drobno in debelo, katero kupujem v Ljubljani in prodajam po vsi deželi, v Kamniku, Kranju, Celovcu, Celju, Mariboru, Sežani, Vipavi itd. — sploh po vsej deželi, ampak mi ne kupimo nič. — (Zase). Rad bi vedel, čemu mi je dal ta papir.

Majer. Saj jaz vas ne prašam, kdo zahteva od vas —

Kožuh. (Vmes). O vemo, vemo, da nam daste na upanje. Takih bogatih posestnikov kakor smo mi, ni daleč na okoli.

Trček. Gospod Kožuh je veleposestnik!

Cviren. Kako bi ga odpravil?

Majer. (Hoče govoriti vmes). Ali pravim vam —

Kožuh. (Ga prekine). Čujte gospod, jaz sam pridelam do tristo centov sena in v hlevu imam navadno po petnajst glav in tudi več.

Majer. (Jezno). Ampak poslušajte! Prosim! Jaz namreč prodajam —

Župan. (Vmes). Vi prodajate, a mi ne kupujemo!

Slak. (Močno zakriči Majerju na uho). Ne kupimo nič, čujete!!!

Majer. (Odskoči). Saj nisem gluhi! Jaz vam tudi ničesar ne prodajam, ampak pustite me vsaj spregovoriti. — Prodal sem namreč krojaču. — (Išče)

Cviren. (Pečki). Recite mu, da naj pride jutri, danes niso uradne ure.

Župan. Tako je, pridite jutri!

Vsi. Jutri, jutri!

Majer. Nemogoče! (Išče pogodbo po žepih). Kam vraka sem jo vtaknil? — Kako

se že imenuje ta nesrečni krojač? (Stoji nepremično, dene prst na čelo in gleda nepremično Pečko), Ci-ci-ci-cir-cir-cir, cip-cip-cip-cip . . .

Pečka. (Ga gleda). Kaj mu je neki?

Trček. Čudno res!

Cviren. Kako bi ga odpravil?

Majer. Prodal sem namreč ci-ci-cir-cir-cip-cip-cip.

Pečka. Kaj to vedno cica?

Vsi. (Godrnjaje). Hm, hm — kaj hoče? Kaj mu je?

Župan. Prosim vas, gospod, nimamo časa — povejte hitro. Kaj hočete?

Majer. Poslušajte torej! Nekemu tukajšnjemu krojaču sem prodal šivalni stroj za sto-indvajset kron. Glasom pogodbe, katiero je krojač sam podpisal, (išče dalje) — kam vraga — (dene prst na čelo in gleda v zrak, proti občinstvu) ci-ci-cir-cir-cip-cip-

Pečka. (Oponašaje) Cip-cip-cip-

Vsi. (Unisono). Ci-ci-ci-cir-cir-cip-cip-cip-

Pečka. Ta je menda tudi tako! (Zaokroži z roko na široko).

Majer. Krojač mi mora plačati dvajset kron, ker pa noče tega storiti, prišel sem k vam, da prisilite krojača, da mi plača

in da mi izroči dežnik in kovčeg —
(najde pogodbo) — a tukaj je! Evo jo?

Vsi. Kdo, kdo?

Majer. Pogodba!

Cviren. (Za-se) Izborna misel! Kar Agato
spustim nanj. (Odklene vrata, da
nihče ne opazi).

Majer. Prosim gospod župan, čitajte, (mu da
listek) in boste takoj spoznali, krojač
mi mora plačati!

XII. PRIZOR.

Prejšnji, Agata.

Agata. (Na besedo „plačati“ plane Agata iz
sobe in zakriči). Ali vas ni sram? (Vsi
se prestrašijo). Zakaj ste me zaprli?

Majer. (Gre na desno v ospredje odra, prav
tik zida) Zopet bo treba plesati!

Agata. Kje je župan? (V tem hipu zagleda
Majerja, ki je na desni tik zida v strahu,
se prestraši in odstrani na levo do zida)
Zopet je tu, plesati treba! Vi ste? Moj
kralj! (Se mu priklanja).

Majer. Moja kraljica! (Oba se globoko kla-
njata). Ali hočete? (Razpne roki kakor
k plesu).

Agata. Srčno rada! (Drži robe v objemu).

Majer. Torej ena! (Napravita korak drug proti drugemu). Dve! (Napravita drug

Orkestralna par-
titura štev. 13.

korak). — Tri! (Se približata, naglo se primeta in začneta plesati).

Pečka. Tudi ta je zmešan!

Vsi. (Razun Cvirna, ki stoji na levi strani „pozor“ se vsi grozno prestrašijo) Joj! joj! To je grozno! Kaj bo iz tega? Kaj bo? (Vsi se stisnejo v kot, Pečka se skrije za visečo suknjo. Vse se vrši naglo. Vsa panika v veliki zmešnjavi, traja nekaj trenutkov).

Cviren. (Ko sta odplesala, stopi energično k njima. Z debelim glasom) Mir! Dosti tega! (Ju razdvoji, zgrabi Majerja za vrat). V imenu postave ste aretirani!

Majer. Jaz? Zakaj?

Cviren. Boste že videli! Alo marš! V ječo! (Ga odvede v sobo na levo, kamor je bila prej Agata).

Agata. (Hoče iti ven).

Cviren. (Stopi za njo jo potegne za roko v sobo. Z debelim glasom) Kam hočete iti? Tu osfanite! Pred sodbo!

Agata. Kako sodbo? Ali ste znoreli?

Cviren. (Vedno z debelim glasom) Tukaj jo imate, gospodje svetovalci, sodite jo!

Najprej prašajte jo, po kaj je prišla sem. (Vsi razun Cvirna so še vedno v strahu. Počasi se spravijo skupaj za mizo).

Župan. (Od daleč za stolico) Torej ljuba Agata, povejte, po kaj ste prišla sem?

Agata. Pomislite: sabla, ples, strah, on pa tolče na pokrivačo! Kaj pravite vi k temu a, sodnik?

Župan. (Proti drugim) Čujte, čujte! Sodnik mi pravi, niti me ne pozna več. (Se ji nekoliko približa oprezno za stolom). Čujte, Agata, jaz nisem sodnik, le župan sem, umirite se, vi ste jako bolna, vam se precej — (pokaže na čelo, hoče reči: meša).

Agata. Vi, če meni pravite, da sem zmešana, ste vi vsi norci!

Pečka. Tako je! Mi smo norci, pa še kakšni!

Vsi. Res, res!

Župan. Vse ji je treba pritrditi.

Pečka. Posebno take stvari.

Cviren. (Z debelim glasom) Vsi vidite, gospoda svetovalci, kako je ta ženska nevarna, zato je najbolje, da jo peljemo jutri v Ljubljano na Studenec! *)

---

*) Norišnica pri Ljubljani.

Agata. (Jezno) Kaj, mene na Studenec ?

Cviren. (Mogočno) Če boste dobra in pridna,
se vam ne bo zgodilo ničesar.

Župan. (Se je spozabil) Čujte Cviren —

Agata. (Pogleda Cvirna jezno) A ! Ti, ti si ! ?

Cviren. (Z naravnim glasom) Da, da ! Jaz
sem Cviren ! — Tvoj mož ! Le dobro
me poglej !

Agata. (Proti njemu). Ti malopridnež, tako
sramoto !

Cviren. Tiho ! Mir ! Drugače greš takoj na
Studenec !

Agata. (Razjarjena k njemu, mu preti) Ti
Pavle ! Ali me ne poznaš ?

Cviren. Nazaj ! Rrrešpekt ! Zdaj imam uni-
formo !

Vsi. Rešpekt, rešpekt !

Agata. (Odstopi) Kdo vam pa krati vaš reš-
pekt, samo domu me pustite ! (Hoče iti).

Cviren. Zdaj še ne ! (Ji prepreči pot).

Župan. To bo malo težko, ljuba Agata, vi
morate vsaj za nekaj časa — za par me-
secev, ne pomaga nič, umirite se, nocoj
prespite v onej le sobi in jutri — zdaj
pa le noter Agata. Cviren odprite vrata !

Cviren. (Odpre vrata, ji pokaže). Takoj noter
in jutri —

Agata. Ne, ne ! Prosim ! Le na Studenec ne,
saj nisem — .

Slak. Ali bi ne bilo bolje, da ostane doma
pri Cvirnu ?

Cviren. Ne, ne, doma jo ne morem več dr-
žati, rajše grem jaz — .

Slak. Kdo bo pa plačal stroške ? Občina je
že vsa zadolžena, takorekoč.

Agata. Ampak čujte župan, Cviren, Pavel,
ljubi moj Pavel saj jaz nisem — pu-
stite me domov, prosim vas !

Cviren. (S povdarkom). Dobro, ne pojdeš,
na Studenec, ali obljuditi mi moraš
slovesno pred tem slavnim občinskim
odborom, da boš pridna in da ne boš
več pila !

Agata. Nikoli več !

Cviren. Da boš zgodaj vstajala, kuhalala kavo
in napravljala rezance ?

Agata. Bom, kaj pa, vse prav sama !

Cviren. (S povdarkom). In kar je glavna
stvar, da boš sama lonce pomivala !

Agata. Bom, seveda jih bom !

Cviren. Vidite, kakšno moč ima uniforma !
Zakaj je nisem že prej oblekel !

Pečka. Torej ni zmešana ?

Cviren. Kaj še. (Zamahne z roko).

Vsi. (Se čudijo).

Agata Mož, prosim te pojdiva domu.

Cviren. (Zamahne z roko zmagovalno). Zdaj
ne še. Ampak skrajni čas je, da se po-
boljšaš, ker boben je že pel v hiši.

Agata. Vse hočem popraviti, dragi Cviren.

Cviren. Dobro, zdaj pa počakaj me!

Trček. Ti, Cviren, saj si rekel prej doma,
da je Agata prismuknjena.

Cviren. (Zamahne z roko). To je bila le šala.

Trček. Čuj, od kod si pa vzel naenkrat to-
liko poguma proti svoji ženi ?

Cviren. Ta pogum mi je dala moč uni-
formе !

Agata. Še to bi prosila gospode svetovalce,
da ne povedo nobenemu, kar so tu
videli.

Župan. Gotovo ne, saj smo možje !

Vsi. Kaj pa drugačega? Gotovo!

Trček. Častna beseda, da ne zinem nikomur,
to ni moja navada.

Pecka. Če je treba, ne povem niti svoji
lastni ženi, tako znam jaz molčati.

XIII PRIZOR.

Prejšnji, Liza.

Liza. (Vstopi ne opazi Agate). Dober večer !
Ne zamerite. (Gre h Kožuhu). Gospo-

dar, poslala me je gospodinja. Ne moremo v hlev. Vzeli ste seboj ključ, prišla sem ponj.

Kožuh. Pusti me, zdaj imamo druge stvari po glavi, kaj ključ, počakaj !

Liza. (Zagleda Agato). Vi tukaj ? (Gresta v ozadje in govorita skupaj).

XIV. PRIZOR.

Prejšnji, **eksekutor** s kovčegom in dežnikom pod pazduho.

Eksekutor. (Malo natrkan, salutira po vojaško). Dober večer !

Cviren. (Se prestraši). Zdaj pa še ta ! (Umakne se na levo).

Esekutor. Kdo je župan, prosim ?

Župan. Jaz sem, kaj želite ?

Eksekutor. Dobro ! Vi gospod župan in vsi drugi. (Postavi kovčeg in dežnik na mizo). Jaz sem nov eksekutor, prestavljen z Zaloške sodnije na vašo sodnijo. Jaz sem že petnajst let eksekutor in vedno opravljam natančno svojo službo. Služba je služba ! Tako je !

Cviren. Kako bi ga odpravil ?

Župan. Kaj prinašate ob tej uri ?

Eksekutor. Ta-le spis (išče v mošnji) prosim, gospod župan, vročili bodete — rubež

sem že opravil, ali izvršilnega dovolila mu nisem mogel vročiti, ker mi je zbežal. (Išče po mošnji).

Cviren. (Se domisli). Na tega pa Majerja spustim ! (Odklene vrata, kjer je zaprt Majer).

Župan. Kaj govorite ? Jaz ne razumen nič.

Eksekutor. Prosim, počakajte, takoj boste razumeli, služba je služba !

XV. PRIZOR.

Prejšnji, **Majer.**

Majer (Vstopi jezno, razun Cvirna in eksekutorja se vsi zopet prestrašijo). Kakšna postava je to ? A ? Zakaj ste me zaprli ? (Zagleda svoj kovčeg in dežnik). A tu so moje stvari ! (Vzame kovčeg in dežnik).

Eksekutor. (Mu hoče vzeti). Kaj delate ? Pustite ! To je zarubljeno ! — Pustite !

Majer. (Se trgata, mu vzame kovčeg in dežnik). Vi ste zarubljen in zraven še prisvojen !

Eksekutor. (Ponosno). Kaj sem jaz ? Jaz sem mož postave in pravice ! (Se udari po prsih). Poglejte kapo ! (Se odkrije in mu pokaže kapo). Poglejte uniformo !

Majer. Kaj mene briga vaša uniforma !

Cviren. Uniforma je moč, jaz jo imam tudi !

Eksekutor. V imenu postave ! —

Majer. Jaz grem ! (Odide naglo).

Cviren. Tecite za njim ! Ulovite ga !

Eksekutor. Le čakaj, meni že ne uideš !

(Naglo za Majerjem)

XVI. PRIZOR.

Cviren. (Se smeje in si mane roke ; za-se).

Dobro se je izteklo !

Kožuh. Odkrito povedano, jaz ne razumem
prav nič !

Trček. Jaz še manj !

Župan. Kaj pa je pravzaprav ? Ali veste vi
kaj, Cviren ? Kdo je bil oni gospod ?
Kaj je hotel ?

Cviren. Kaj, gospod ? To je nek agent, žid
je ! Meni je namreč vsilil šivalni
stroj in ker mu nisem hotel plačati
naprej dvajset kron, prišel se je sem
pritožit.

Vsi. A-a-a tako ?

Pečka. Zakaj pa je plesal z vašo ženo ?

Cviren. Stvar je taka. On je mislil, da je
Agata zmešana — Agata pa je mislila
da je on. Kaj ne Agata ?

Agata. Res je, ampak čudno, tega pa nisem vedela.

Župan. Kaj pa eksekutor?

Cviren. Eksekutor? Ali ga poznate vi? Zdi se mi, da je malo natrkan.

Slak. Meni se zdi, da je malo prismojen, takorekoč.

Pečka. Meni se pa zdi, da imamo danes opraviti samo s pametnimi norci.

XVII. PRIZOR.

Prejšnji, **Milek.**

Cviren. (Vesel) O Milek, ravno prav si prišel.

Milek. Prinesel sem vam še deset kron.
(Seže v žep).

Cviren. Hvala, hvala! Ne potrebujem jih več.

Milek. (Tajno). Ampak eksekutor je bil —.

Cviren. Vem, vem, zdaj je vse dobro in — ker smo danes poravnali toliko sporov, poravnajmo še enega. Milek! (Ga prime za roko). Do tretjega gre rado. Liza, pojdi sem! (Jo prime za roko). Ta dva sta zaljubljena do las drug v družega, čeprav se gledata malo pisano in jaz predlagam, naj bo danes nju obljava. Kaj pravite, oče Kožuh?

Kožuh. Včasih je tudi Liza malo trmasta.

Cviren. Ali boš še trimasta, Liza?!

Liza. Nikoli več!

Milek. Dobro, Jaz jo vzamem, ampak edino pod pogojem, da mi ne bo treba oblačiti uniforme in tudi je ne mazati, drugače pa, Liza, štop nazaj!

Liza. Nikoli! Dragi Milek!

Milek. Velja! Za to pa, Liza, štop naprej!
(Se objameta in pojeta).

Orkestralna par-
titura štev. 14.

(Dvospev).

Liza, Milek.

Na svetu vendar je lepo
čeprav ne teče vse gladko.

Liza.

Zdaj zopet sem vesela,
bi vriskala na glas
in zraven bi zapela,
da čulo bi se v vas.
Ti zopet me boš ljubil,
ker kreg je poravnан;
kdaj bodeš me pa snubil?
Kdaj pride sreče dan?

Milek.

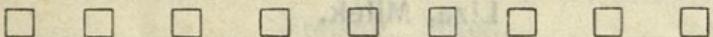
Počakaj srček mili,
to tudi se zgodi.
Le v jarem me ne sili,
saj vendar ne gori!

Liza, Milek.

Spet nama solnce sije,
veselo je srce,
ljubezen zopet klijе
v objem hite roke.
Zdaj zopet sva vesela,
bi vriskala na glas
in zraven bi zapela,
da čulo bi se v vas !
Na svetu vendar je lepo,
le znati treba je kako.

(Mej tem ko pojeta Liza in Milek, postavijo se vsi
v vrsto tako le :

Slak, Pečka, Trček, Kožuh, župan, Liza, Milek, Agata, Cviren (s sabljo).

Župan. Seja zdaj je dokončala !

Orkestralna par-
titura štev. 15.

(Zbor).

Seja zdaj je dokončala,
zmote več nobene ni.
Uniforma poravnala
je bojazen, strah, skrbi.
In sedaj zapojmo vsi :
uniforma naj živi !

(Ko so odpeli, gre Slak k Cvirnu, mu vzame sabljo, ter meri ž njo s komičnim korakanjem po taktu godbe če so vsi v ravni vrsti. Ko je zopet na svojem mestu, komandira : **Kehrt euch ! Zug marsch !** Na kar vsi komično odkorakajo po taktu godbe drug za drugim ; Cviren na čelu. Pečka ne zna korakati, poskakuje za njimi. Prekorakajo dvakrat po odru ter odhajajo skozi srednja vrata, na kar pada zagrinjaljo).

OPOMBA.

Da se zamore ta igra vprizoriti tudi na manjših odrih, posebno kjer primanjkuje orkestralne moči, se lahko proizvajajo vse glazbene in pevske točke s spremljevanjem klavirja.

Če bi pa delale glazbene in pevske točke otežkoč, da ne bi jih mogli igralci proizvesti in bi to oviralo vprizoritev igre, zamorejo se iste poljubno izpustiti, kar velja posebno za manjše odre.

OSOBJE:

Cviren: je pohleven; v tretjem dejanju pa, ko obleče uniformo, čuti se kar prerojenega. Ima ozke, belkaste hlače s črtami in kratko, spičasto brado. Star je okoli 30 let.

Agata: je energična in klepetava, oblečena na pol meščansko ima približno 25 let.

Milek: prebrisani, živahen dečko, starosti 22 let.

Zigon: odurnega značaja.

Majer: je zelo uljuden, pretirano laskav, lepo oblečen ima okrog 28 let.

Jelenc: ponosen na svoje županstvo, dobro rejen in boljše oblečen 50-leten mož.

Kožuh: je bahač, krepke postave, ima veliko srebrno verižico.

Slak: stiskač, suhljat visoke rasti.

Trček: mevžast, brez lastnega prepričanja.

Pečka: smešen radovednež in domišljav, bolj nizke postave.

Eksekutor: dobrovoljček, rad piye ima okoli 40 let.

Jernej: trdga, okornega vedenja.

Liza: 20-letno dekle prijetne vnanjosti, odločna.

Jera: 35-letna, zvesta dekla.

Pričujočo burko naj se igra živahnno. Z vajami naj se nikakor ne štedi posebno konec drugačega dejanja, ki zahteva hitrega in točnega izvajanja, naj se večkrat ponovi. Kupleti naj se izvajajo pripovedovalno s primerno mimiko.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000512836

